

1668

14. Falckner, Joh. Christophorus: In Scto Pellegriano
methodicus ac integer in locidictae foeminarum
intercessionis status.
15. Falckner, Joh. Christophorus: Regere retractus
legitimus.
16. Falckner, Johann Christophorus: De jure sacro.
17. Falckner, Johann Christophorus: De beneficiis
competentiae.
18. Falckner, Johann Christophorus: De foeneratorum
per Sctum Anselm. conversatione
19. Falckner, Johann Christophorus: De responsibus.
20. Falckner, Johann Christophorus: De impensis

387

EXERCITIUM ACADEMICUM
De
BENEFICIO
COMPETENTIÆ, 1668, 17

Quod
JEHOVA ADSISTENTE,

Consensu & Auctoritate
Magnifici Jctorum Ordinis in Illustri ad Sa-
lam Academia,

SUB PRÆSIDIO

VIRI

Nobilissimi, Amplissimi, Consultissimi atq. Excellentissimi,
DN. JOHANNIS CHRISTO-
PHORI Falschners/ Jcti & Antecessoris
famigeratissimi, Consilarii Saxonici Gravissimi, Curiae
Provincialis, Scabinatus & Facultatis Juridicæ Asses-
foris meritissimi,

*Domini Patroni ac Præceptoris sui omni ob-
servantiâ prosequendi,*

In Auditorio Jctorum

ad diem Junii horâ consuetâ
Eruditorum Censuræ publicæ subjecit

JOHANNES von Santen/
Clivo - Vesaliensis,

AUTOR.

JENÆ, Literis WERTHERIANIS, ANNO clo Idc LXVIII.

FABRICII ACAD. BELLON.

BENEFICIO

COMPLETIVUM

DR. JOHANNES FABRICIUS

DE RE PUBLICA

LIBER PRIMUS

DE RE PUBLICA

LIBER PRIMUS

PROLOGUS.

Uanquàm publicæ judiciorum auctorita-
tis, itemque litigantium causa res judi-
dicata pro veritate habeatur, ita ut nul-
lo remedio appellationis & supplicatio-
nis attentari *l. 25. §. 1. ff. de condi<. Indebit.*
nec sententiâ latâ *l. 1. C. quâd provoc.*
non est nec. vel rescripto Principis retra-
ctari possit. *l. fin. C. sentent. rescind. non*
poss. l. 16. C. de transact. quippe partes litigantes Judicis decisio-
ni causam committentes id, quod Judex sententiâ decreverit,
adimplere sibi invicem tacitè promississe, sicquè quasi contraxis-
se censentur. *l. 3. §. 11. de pecul. l. 29. de novat.* Magn. Dn. Struv.
Synt. J. C. Ex. 44. §. 14. ita ut non amplius causæ controversæ
justitia attendatur, sed solum id, quod ita sit judicatum. *l. 56. de*
re jud. l. 5. §. 2. de jurejur. l. 207. de R. J. Nihilominus tamen
quid humanitati atque charitati convenit subinde in executio-
ne rei judicatæ amplectendum est, siquidem cognationem quan-
dam natura inter homines constituit *l. 3. ff. de iust. & jur.* ita ut
alter alterius auxilio egeat, test. Senec. *l. 1. de ira cap. 7. Homo*
enim in adjutorium mutuum est generatus. Et beneficio officii homi-
nem hominâ interest. Matth. 5. v. 44. l. 7. ff. de serv. expor. Imò
omnibus hominibus insita obligatio dicitur, ut inopi proximo
in egestate succurramus, eiquè beneficium non denegemus.
Hinc quamvis aliàs regulariter Executio in bona debitorum,
fiat in solidum, ita ut ad ultimum quadrantem, & usquè ad pe-
ram & saccum, ut Dd. loquuntur, executiantur, nec quicquam re-
tineant, unde se sustentare possint. *l. 1. C. qui bon. ced. poss.* Nihil-
ominus pietatis ratio suadet, ut ipsis vestes atquè indusium, quo
se tegant relinquuntur, quin etiam ex singulari æquitate jura be-
nefi-

neficio competentiae bearunt certas personas; quibus vel ob
 sanguinis vinculum & reverentiam, vel etiam alias ob commi-
 serationem hoc debetur, ne plane denudentur, iisque alimenta
 necessaria auferantur. *l. 16. l. 17. l. 21. ff. de re judic. l. 6 ff. de in-
 jus voc. Schneidevv. ad S. sed & si quis 38. Inst. de adl. Anton. He-
 ring. de fidejussor. p. 4. c. 27. n. 80.* Ne enim Creditores nimis ri-
 gidi sint in exigendis debitis, cum se moderatos, benignos &
 humanos, non vero acerbos exactores praebere debeant *l. 33. pr.
 ff. de usur.* sicque providendum sit creditoribus, ut ne debitores
 nimium graventur *Nov. 4. c. 3. prin. in fin.* Ideo Leges Civiles
 ejusmodi beneficia & praesidia introduxerunt, quibus subvenire
 damnatum passis, nec afflictis addere afflictionem *arg. l. 6. ff. de
 jur. dot. c. ex parte 5. X. de Cleric. agror.* sed pressos sublevare, &
 amoliri ea, quibus durius torquerentur, voluerunt. Inter quae
 hoc beneficium competentiae maximè eminere videtur, ita ut
omnium praesidiorum praestantissimum dicatur à B. Dn. Carpov.
in asyl. Debit. c. 4. posit. 75. n. 310. Quod & usus modernus aperte
 comprobat. Quapropter praesenti Disputatione illud propo-
 nere, atque pro Exercitio Academico ad specimen qualium qua-
 lium meorum Profectuum edendum tractare volui. FAXIT DEUS,
 FELICITER!

CLASSIS I.

Quid sit Beneficium Competen- tiae & quibus personis ob ne- cessitudinem & conjunctio- nem tribuatur, con- tinet.

§. I.

ANtequam ad Definitionem accedamus, prius evolvenda
 erunt praelimnaria quaedam. Circa vocabulum enim be-
 neficii praemonendum quod illud diversimodè sumatur, tum in
 ju-

jure Civili, ubi denotat privilegium seu jus singulare, quod certæ alicui personæ, vel propter ætatem vel propter sexum, vel propter aliam conditionem tributum est. Ut Beneficium restitutionis in integrum, quod minoribus 25. annis conceditur. *l. 1. pr. & §. 1. ff. de minor. 25. ann.* Item Beneficium S^Cti Vellejani, quo mulieribus, quibus ex intercessione lis movetur, succurritur *l. 1. pr. ff. ad S^Ctm. Vellejan.* Beneficium Epistolæ D. Adriani, quod fidejussoribus datur. *l. 26. & l. seq. ff. de fidejuss.* Et beneficium nostrum competentia, ne quis ultra id, quod facere potest, conveniatur. *l. 16. & seq. ff. de re jud.* tum quoque in usibus Feudorum, ubi Feudum beneficium dicitur. *2.F. 23.* plures hujus vocabuli significationes Lexicographi exhibent, ad quos B. Lectorem remittimus.

§. 2.

Competere, à quo vocabulum competentia originem traxit, est verbum J^Ctis frequens & familiare, inde competere libertates dicuntur, quæ ex testamento aliave causa contingunt *l. Papinianus 8. in fin. ff. de inoffic. test.* Et competere actio dicitur, quæ lege datur & alicui competit, sive ex jure in re, sive ex jure ad rem descendat. Sic competere certi conditionem dicimus. *l. certi. conditio. 9. ff. si cert. petat.* Inde quoque dicitur competens Judex, cujus de re controversa Jurisdictio est, jurisve dicendi potestas. *l. pen. ff. de jurisd.* Eodem sensu dicitur etiam competens forum in *Rubric. de foro competenti.*

§. 3.

Hisce præcognitis pergimus ad definitionem. Est autem Beneficium competentia (vulgò privilegium deductionis, exigendi victus & exceptio in quantum debitor facere potest dictum. Schneidew. *ad §. 38. Inst. de act.* Vinn. *ad §. 37. Inst. eod.* B. Dn. Carpzov. *p. 1. C. 32. def. 17. n. 1.*) nihil aliud quam jus personale, ob certas causas personæ alicui competentis, ne ultra id, quod facere potest, conveniatur. Zanger. *tr. de Except. p. 2. C. 25. n. 7.* Schnob. *Disp. ad Pand. 21. §. 10.* Jul. Pac. *in Isag. ad ff. de except. n. 7.* Nobilissimus Dn. Weierstras, Professor in Academia Duüburgensi ad Rhenum famigeratissimus, Præceptor quondam meus humillimâ observantiâ prosequendus, in notis ad *Inst. Tit. de ex-*

cept. Ita ut condemnatus, licet plus debeat, possit retinere ea, quæ ipsi ad sese honestè exhibendum & egestatem evitandam, sunt necessaria. *l. 19. §. 1. & l. 30. ff. de re judicat. l. 17. ff. de R. l. Facere posse autem hic dicitur, non simpliciter habens in bonis quod det, sed ratione civili, qui honestè & salva dignitate potest debitum præstare de suo, deducto videlicet eo, quod ad victum quotidianum & alimenta requiritur. l. 19. in fin. l. 30. de re judic. l. 6. de cess. bon. l. 173. de Reg. J. Hillig. ad Donell. lib. 27. c. 9. lit. EE. & Vinn. ad §. 40. Inst. de Act. n. 1.*

§. 4.

Tribuitur hoc beneficium Competentiæ vel (1.) ob personam rei, cum qua agitur, vel (2.) ob causam, de qua agitur, Test. Vinn. §. 37. Inst. de Act. Hill. ad Donell. lib. 27. C. 9. lit. B. Personarum intuitu itidem vel ob necessitudinem & conjunctionem, vel ob reverentiam reo debitam, vel ob meritum in rem publicam, vel etiam ob solam commiserationem defertur. Hillig. & Vinn. cit. loc. Causas has ordine perlustrabimus.

§. 5.

Ob necessitudinem & conjunctionem competit (1.) Parentibus *l. 16. de re judic.* utriusque sexus, tam primi quam ulterioris gradus in infinitum, uti docet Gl. in *l. 17. ff. de re jud. per. tex. in l. 4. §. 2. de in ius voc.* ex qualibet causa à liberis tam in potestate adhuc existentibus, quam emancipatis conventis, adeo ut matri ex causa tutelæ debenti non denegetur, licet omni beneficio renunciaverit. Hillig. ad Donell. *d. c. 9. lit. d.* Harpr. ad §. *sed si quis 39. Inst. de Act. n. 1. & 2.* Magn. Dn. Strauch. *Dissert. ad jus Justinian. 28. apb. 11.* & quidem partim propterea, quia reverentia parentibus est exhibenda. *l. 6. de in ius voc. l. 9. de Obscq. par. & patron. præb.* partim etiam quia alimenta parentibus egentibus à liberis suppeditanda sunt. *l. 5. §. 13. de agn. & al. lib.* Esset ergo indecens, ut quos honore prosequi tenentur liberi, eos egere sinant, & victu necessario spoliarent. Perez. in *Cod. de exec. rei jud. n. 27.* Add. Hunn. in *Encyclop. Jur. p. 2. tit. 29. c. 2. n. 10. & 31.* ubi cum Surdo aliisque Dd. hoc privilegium etiam ad spirituales Parentes extendit.

§. 6.

(2.) Defertur beneficium Competentiæ ex causa necessitudinis liberis. *l. 30. ff. de re jud. l. 18. sol. matrim. B. Dn. Carpz. p. 1. Conf. 32. def. 15. n. 2.* quia parentes jure etiam naturæ liberos alere tenentur. *l. 5. §. 13. de agn. & alend. lib.* Et hoc extendimus etiam ad emancipatos, cum Dn. Nicol. in *Process. Jud. p. 3. c. 5. n. 5.* Liberis annumerantur gener & nurus, arg. *l. 3. C. de natur. lib.* Ubi filius & gener æquiparantur, æquiparatorum autem eadem est conditio. Hillig ad Donell. *lib. 27. c. 9. lit. G. in fm.* Obtinet verò non solum hoc in liberis legitime natis, sed etiam legitimatis per subsequens matrimonium. His enim competunt omnia jura, quæ alias verè legitimis tribuuntur, nec ullum inter hos ac eos, qui ab initio ex justis nuptiis procreati, discrimen intercedit. *§. ult. l. de nupt. l. 10. C. de natur. lib. N. 89. c. 8. B. Dn. Carpz. p. 2. C. 6. D. 12. Dn. Hahn ad Wesenb. Tit. de his qui sui vel alien. n. 2. Magn. Dn. Richter. de success. ab intest. sect. 1. m. 3. n. 12. Magn. Dn. Struv. Synt. Jur. Feud. r. 9. aph. 3. n. 4.* eadem est ratio in legitimatis per rescriptum Principis; cum & his parentes alimenta præstare debeant, etsi in aliis à liberis legitimis differant. Vid. Magn. Dn. Struv. *Ex. 3. §. 55.*

§. 7.

Ob necessitudinem & conjunctionem (3.) competit Fratribus & Sororibus, arg. *l. 17. ff. de re jud.* Nam si sociis ob imaginem fraternitatis competit hoc præsidium, multò magis veris fratribus, ne minus possit natura, quàm accidens, veritas quàm fictio. Coraf. *ad §. 35. l. de act. n. 1.* Et Ulpian. non rectè statueret, quod hoc beneficium Socio esset tribuendum, propter jus fraternitatis, quod societas continet, nisi notum habuisset, quod quoque tribuatur fratri, positâ itaque causâ ponitur effectus. Etsi Dissent. oppon. Quod nullibi fratrum fiat mentio, & præterea jus singulare non sit extendendum. *l. 14. de LL.* Respondetur enim, quod prioris asserti contradictio satis ex jam dictis pateat, ad posterius verò ex ipsa alleg. leg. responsio fluit, quod tali casu verum sit, si contra rationem juris jus singulare sit receptum, nostro verò casu militat eadem ratio, Ergo quoque idem jus obtinere debet, & ita jus singulare propter identitatem

tem rationis extensionem non respuit. *arg. l. 20. in fin. de re jud.* Quapropter etiam Julianus *in l. 12. de LL.* dicit: Non possunt omnes articuli sigillatim aut Legibus aut Sctis comprehendri: Sed cum in aliqua causâ sententia eorum manifesta est, is, qui Jurisdictioni præest, ad similia procedere debet: cujus responsi Ulpianus *in l. seq.* hanc addit rationem: Nam ut ait Pedius, quotiens lege aliqua unum vel alterum introductum est, bona occasio est, cætera, quæ tendunt ad eandem utilitatem, vel interpretatione vel certè jurisdictione suppleri. Ulterius nostra sententia stabilitur exinde, quod frater etiam sororem fratremve, si non habeant, unde vivant, alere ex pietate debeat. *l. 4. ff. ubi pup. educ. deb.* Magnif. Dn. Struv. *Ex. 30. tb. 75.* & quod non videatur extra dolum esse, qui fratrem, quem nudatum alere tenetur *l. 1. §. 1. de ration. distr. facultatibus exiit. l. 8. pr. de dol. mal. exceptr.* Unde & hoc non solum in fratribus utrinque conjunctis, verum etiam in unilateralibus obtinere videtur. *arg. l. 12. §. 3. de administr. tutel.* Harprecht. *ad §. si quis. 38. Inst. de act. n. 8.* Hillig ad Donell. *lib. 27. c. 9. lit. C.* Dn. Nicol. *in Process. jud. p. 3. c. 5. n. 7.*

§. 8.

(4.) Ob Conjunctionem datur Beneficium nostrum Marito, sive ab uxore ratione dotis reddendæ, sive etiam ratione cujuscumque contractus cum eâ initi conveniatur. *l. 17. l. 20. l. 21. l. 24. §. 1 ff. de re jud. §. 37. Inst. de action. l. 14. §. 1. l. 53. solut. matrim. l. un. §. 7. C. de rei ux. action. Gail. lib. 2. observ. 38.* Myning. *Cent. 1. Observ. 29.* Magn. Dn. Struv. *Ex. 30. tb. 54.* Uxor enim marito debet reverentiam, quæ impedit arctari maritum, ut ne quidem debitum vitæ subsidium habeat. *l. 29. C. de Jur. Dot. l. 73. §. 1 ff. eod.* Perinde autem est, an actione in personam, an in rem, id res dotales restituendas agat uxor, quamvis posteriori cas. hoc beneficium concedere nolint Zasius *ad L. 12. ff. sol. matrim. n. 10.* Brunn. *de cess. bon.* Præterea nihil refert facultatem re tituendæ dotis maritus habeat, sive non. *l. 17. ff. de rei j. d. l. 12. solut. matrim.* Hill. *d. l. 27. c. 9. lit. f.* Dn. Nicol. *oll. p. 3. c. 5. n. 8.* Magn. Dn. Strauch. *Diss. 28. apb. 11.* Dissentiunt quidem Schueidevv. *ad §. 37. J. de action. n. 7.* & alii, moti hoc potis-

essimum argumento, quod is, qui in dolo est, amittat hoc beneficium *l. 22. §. 1. sub fin. ff. de re jud.* Maritus autem eo ipso, quod dotem integram habet, dolo facere videatur. *l. 18. §. 1. solo matr. l. 36. in fin. de pecul.* sed Respondetur, quod in *d. l. 18. §. 1. sol. matrim.* pater totius dotis exsolutionem impediens privetur hoc beneficio, id non fit propterea, quia res exstat, sed quia in eâ dolum commisit. At maritus, cum se defendere cupit exceptione hac Competentiæ, eo ipso in dolo non versatur, quia remedio à jure sibi concessio frui desiderat. *l. 4. C. ad L. Iul. adult. l. 15. de R. I.*

§. 9.

Porro notandum, quod hoc beneficium competentie maritus habeat, sive res sint mobiles sive immobiles, ob quas convenitur, quia utrobique eadem militat ratio, honestas nimirum & humanitas, arg. *l. 32. ad Leg. Aquil. l. 1. de leg. prest.* Nec obstat, *l. un. §. 7. C. de R. U. A.* quoniam illa ita interpretanda est, ut non sit ius diversum in rebus soli quoad hoc subsidium sed potius idem. *d. l. 12. ff. solut. matrim. & l. 17. ff. de re jud.* Confer. Duaren. *ad cit. l. 17.* modo maritus aut stante matrimonio, licet de antea gestis, aut dissoluto matrimonio, tamen ex contractu stante matrimonio non post ejus dissolutionem celebrato, vel etiam ex negotio, quod est accessio obligationis principalis contractæ in matrimonio, conveniatur. vid. *l. 17. l. 20. l. 21. ff. de re judic.* Hill. *d. l. c. 9. lit. f. Dn. Nicol. cit. c. 5. n. 8.* Plenissime enim Leges marito prospicere voluerunt, unde & hoc fluit, quod (1.) non obstante pacto de marito in solidum condemnando, etiam juramento firmato, hoc beneficio fruatur, sive pactum illud stante matrimonio, sive eo soluto factum proponatur. *l. 14. §. elegant. 1. ff. solut. matrim. & arg. l. 62. ff. de hered. instit. l. 3. ff. de constit. pec.* Cum utroque calu sit contra bonos mores ac proinde non obligatorium, arg. *cap. non est oblig. 58. de Reg. Iur. in 6to. Zang. de except. p. 2. c. 15. num. 19. Berlich. de Iur. Novercar. p. 2. art. 2. sect. 13. num. 329. Hunn. in Encyclop. Iur. p. 2. tit. 29. c. 2. n. 19.* Et (2.) quod etiam liberis ejusdem matrimonii, si ab ipsis dos illata repetatur, ex æquitate hoc beneficium concessum sit. *l. 13. ff. solut. matrim. Coler. de Process.*

B

Exec.

Exec. p. 2. c. 3. n. 117. Bachov. ad W. f. tit. de dot. praleg. n. 1. Magn. D. Struv. Ex. 30. th. 54.

§. 10.

Non tantum verò marito adversus uxorem, sed etiam (5.) *Uxori* adversus maritum hic honos habetur, ut non ultra facultates damnetur. *l. 20. ff. de re jud. vid. Vinn. ad §. 37. Inst. de action. Magn. Dn. Strauch. Dissert. 28. apb. 11.* Statutum enim in uno correlatorum, censetur quoque statutum in alio. *l. fin. C. de iudic. vid.* Et si enim marito ob reverentiam illi debitam tribui dicatur *l. 14. sol. matr. l. un. §. cum autem. 7. C. de rei uxor. ab.* non tamen ea ratio sola est, sed & alia, nempe societas vitæ. *l. 17. §. 1. sol. matr.* quod non tantum procedit, si ob dotis promissionem, sed etiam, si ob aliam causam à marito conveniatur. Magn. Dn. Struv. *Ex. 44. th. 18.* Magn. Dn. Strauch. *cit. loc.* Comprobatur hoc expressè per alleg. *l. 20. ff. de re jud.* ubi hæc habentur verba: *non tantum dotis nomine maritus in quantum facere possit condemnatur, sed ex aliis quoque contrahibus. Quod & in personâ mulieris aquâ lance servari, æquitas suggerit ratio.*

§. 11.

Et quamvis Cujac. *24. Observ. 38.* pro Triboniani adjectione verba extrema *d. l. 20.* habeat, contendens rationem juris, quæ in marito hoc induxit, ut ex aliâ, quam dotis causâ in solidum non teneatur, cessare in uxore, quippe controversum fuerit, utrum mulier ex promissione dotis conventa idem haberet beneficium, quod maritus, à quo data dos repetitur, hoc et si affirmetur *d. l. 17. §. 1. cum socia sit omnis vitæ,* ad causam tamen, quæ ex illâ societate descendit, nempe promissæ dotis, rationem eam solummodo pertinere; Ex aliis verò causis, quæ non ex ea societate dependent, non condemnari supra facultates uxorem, nunquam proditum esse, nisi *in d. l. 20. loco* suspectissimo, ut ipse opinatur, cum etiam à Libris Basilicis verba illa absint. Sed rectè respondet Hillig. ad Donell. *sep. cit. lib. 27. c. 9. lit. g.* Quid enim inconvenientius, quam ex societate omnis vitæ ad causam solum dotis inferre, imò quid pugnantius? Nonne arctissima, quæ inter Virum & uxorem inter-

intercedit conjunctio, ratio sat sufficiens satque generalis. At
etsi diremto matrimonio agatur, si stante eo contractum sit,
quid inhumanius, quam consortem antea bonorum & thal-
ami acerba exactione ad mendicitatem redigere. Deinde ra-
tionem ab autoritate Græcarum Constitutionum desumptam
non curamus. Licet enim illæ ex Jure Romano sint desumptæ,
& propterea ad illustranda loca nonnulla non sine fructu adhi-
beantur, frustra tamen pro testimonio adducuntur, cum puræ
& putæ in manus nostras non pervenerint, sed incuriâ & inju-
riâ temporum deperditæ sint. Dn. Wissenbach. *ad Dig. p. 2. D.*
21. tb. 39. Magn. Dn. Struv. Ex. 2. tb. 37.

§. 12.

(6.) Datur etiam ex eadem causa conjunctionis compe-
tentia Beneficium Socero uxoris, seu patri mariti à nuru conven-
to, sive ob dotem restituendam, sive alio ex contractu constan-
te matrimonio initium sumente. *l. 21. ff. de re judic. l. 15. §. fin.*
l. 53. sol. matrim. Zanger. de Except. p. 2. c. 15. num. 30. B.
Ludvv. ad §. 37. Inst. de act. num. 1. Siquidem idem honor so-
cero, qui patri debetur. Hillig. l. 27. c. 9. lit. H. quod etiam
procedit, licet filiusfam. maritus postea fuerit emancipatus.
Nam etsi patriæ potestatis effectus per emancipationem solvan-
tur. l. 4. de his qui sui vel alien. jur. tamen paternitas, quæ est Ju-
ris naturalis, ac propterea immutabilis. §. pen. j. de J. N. G. & C.
ob quam filius ejusque uxor parentibus ad reverentiam præ-
standam obligantur. l. 2. de obseq. par. præst. nullo modo tolli
potest. Add. Magn. Dn. Struv. Ex. 3. tb. 36.

§. 13.

Quod de Socero uxoris dictum est, id etiam (7.) ad Socerum
Mariti seu patrem uxoris extenditur, nam sicut marito tri-
buitur exceptio competentia. *Gail. 2. obs. 38. Mynf. t. obser. 29.*
ita non minus ex æquitate applicatur isthoc privilegium etiam
ad Socerum, ut, si ex promissione dotis constante matrimonio
conveniatur, damnandus sit in id solum, quod facere potest.
l. 17. sol. matrim. dos quemad. l. pen. de I. Dor. ex hac ratione,
quam tradit Paulus in l. 16. sol. matr. quod parentis locum obtineat,
adeoque ei honor idem habendus sit; Verum ipse Paulus in

B 2

l. 21.

l. 21. ff. de re jud. sibi contrarius esse videtur, dum ait, æquum quidem esse ut etiam Socero mariti competat hoc beneficium, sed aliâ nos uti ratione, ita ut in solidum ad exsolutionem dotis promissâ teneatur, & addit quod Neratius idem statuerit. Anton. Fab. 2. *Consect. 14.* interpolato textu *d. l. 21.* ita legit, *sed alio jure utimur.* ejus lectionis sensus est; æquum quidem esse focerum ex promissione dotis soluto matrimonio non in solidum, condemnari, sed alio & alio jure nos uti, i. e. cum nunc in solidum condemnari, nunc non condemnari, regulariter non, condemnari, ex causâ tamen & persona condemnari, si vel dolo dotem promiserit, vel si talis persona sit, quæ vix aliquo honore digna videatur, secundum distinctionem *l. pen. ff. de jure dot.*

§. 14.

Sed longè meliorem nobis tradit conciliationem Pomponius in *l. 22. de re jud.* distinguendo, an durante, an verò soluto matrimonio focer mariti conveniatur. De priori casu tractat *d. l. 16.* de posteriori verò *l. 21.* quæ cum *d. l. 22.* est conjungenda, ubi Pomponius verba Pauli: *an si cum focero ex promissione dotis agatur, in id quod facere potest damnandus sit? quod id æquum esse videtur, sed alio jure utimur, ut Neratius scribit;* ita explicat ex mente Pauli: *sed hoc ita accipiendum est, si à focero dos ex promissione petatur soluto matrimonio. Verum si manente matrimonio dos ab eo petatur, succurrendum utique est, ut ne majoris summa condemnetur, quam quantum facere potest.* Patet igitur inde differentia inter utriusque generis foceros, nempe quod privilegium hoc competentia focero uxoris simpliciter, focero verò mariti, qui est pater uxoris, sub allata distinctione, regulariter, scil. tantum constante matrimonio, & interdum etiam diremto matrimonio ex justa quadam causa tribuatur. *l. pen. ff. de l. dor.* vid. Magn. Dn. Struv. *Ex. 30. §. 14.*

§. 15.

Quod verò focer mariti non simpliciter eò gaudeat i. e. sive constante sive soluto matrimonio, ratio hæc videtur quibusdam, quod diremto matrimonio soluta sit affinitas conjugalitatis, tanquã causa hujus beneficii; sublatã autem causã tollatur effectus,

6
Eius, ita ut socer mariti amplius parentis vicem non sustineat,
*arg. l. pen. in verb. manente affinitate. de jur. dot. sed contrarium
suadet §. 6. l. de nupt. ubi dicitur, quod mortuâ uxore maritus
affinitatis veneratione à quarundam nuptiis abstinere debeat.
Itaque verba illa, manente affinitate, in d. l. pen. nihil aliud deno-
tent, quam quod soluto matrimonio jus competentia sibi so-
cum non vindicet, adæquatam autem rationem, cur marito do-
tem soluto matrimonio exigente hoc præsidium socero non
competat, hanc esse putamus, quod dolus præsumtus beneficium
illud excludat. *arg. l. 9. §. 1. de transact. l. 35. de pact. nam si socer
solutionem hæctenus cum dispendio mariti, qui sustinuit onera
matrimonii, distulit & obligationem suam non implevit, exindè
dolus ejus arguitur. l. 8. l. 9. & l. 44. mand. l. 41. ad Leg. Falcid.
nisi ex circumstantiis causa & personæ præsumptivè dolum eli-
dat, quamdiu verò durat matrimonium dolus propter non tra-
ditam possessionem non præsumitur. *arg. l. 5. sol. matr. sed ma-
nifestis indiciis probari debet. l. 6. C. de dol. l. 9. de eo, quod met.
sant. Quo probato, etiã stante adhuc matrimonio, in solidum
socerum condemnari posse, certissimi juris est. *arg. l. 22. §. 1. de
re jud. Zanger. de Except. p. 2. c. 15. n. 27. cum seq.****

§. 16.

Vidimus hæctenus, quomodo ob conjunctionem natura-
lem detur nostrum beneficium, notandum hac vice est, quod ob
conjunctionem & fraternitatem quasi voluntariam competat
Socii ex causa societatis conventis. l. 16. ff. de re judic. l. 63. prim. ff.
pro socio. non solum quando actione pro socio, sed etiam alia
actione, occasione tamen societatis ex contractu durante socie-
tate inito, conveniuntur. Schneid. v. ad §. sed etsi quis. 38. J. de
act. n. 3. Societas enim est species quædam fraternitatis, quæ non
admittit ita rigorosè cum socio agi, eumquè ultra posse urgeri.
d. l. 63. pr. ff. pro soc. Imò vir amicus ad societatem, magis a-
micus erit quam frater. Proverb. 18. Hinc bellè Marq. Freher. 1.
Parerg. 5. inquit, societatem ideo esse speciem fraternitatis, quia
quod fratribus dat successio paterna & bonor. collatio, id sociis
voluntas & contractus, dum spontè sua communicantes, se sibi
invicem in fratrum locum adsciscunt. Societas voluntaria frater-

B 3

nitatis

nitas, fraternitas verò necessaria societas est, tantisper durans
quamdiu concordia.

§. 17.

Obtinet autem hoc nostrum beneficium non solum in so-
cietate universali, sed & particulari. *d. l. 63. pro. soc.* Gravissimè
quidem refragari videtur *l. 16. ff. de re judic.* in his verb. *socium*
autem omnium bonorum accipiendum est. Ubi solum mentio omni-
um bonorum societatis fit. Sed resp. cum Magn. Dn. Struv. *in*
Not. ad Ex. 22. tb. 37. fieri ibi mentionem societatis omnium
bonorum, quod in ea latius pateat hoc beneficium, non exclusâ
tamen societate unius rei, in quâ licet strictius concedatur, ta-
men ex allatâ ratione & textu obtineat. Hinc quod ei legi deest,
id ex alio loco ejusdem Ulpiani *d. l. 63.* supplendum, quæ LL. et si
titulis disjunctæ, sibi invicem tamen non repugnant, siquidem
omnia in Dig. scripta, pro una magna lege habenda sunt, uti tra-
dit Hillig. ad Donell. *lib. 27. C. 9. lit. 1. & K. in fin.* Plures dissen-
tiant, qui variè hos textus mutant, ac distinguunt vel inter jus di-
rectum & utile, vel etiam inter societatem particularem, quæ est
unius & plurium negotiationum. Verùm nec hæc distinctiones
rem componere videntur. Præterea mutationibus admittis,
quid tandem poterit esse certum in jure nostro, quapropter pru-
riginem hanc novatorum cane pejus & angue odisse debemus,
suadente Bachov. *ad §. 12. J. de inutil. stipul.* qui in nostram sen-
tentiam descendere atquè melius pugnantes leges has concilia-
re videtur *ad §. 38. J. de actio.* dum ait, per id, quod in *d. l. 16.* so-
cio univerforum bonorum detur hoc beneficium, non esse ex-
clusum illum casum, quò cum socio particulari pro socio agitur,
sed quò ex aliis causis socius convenitur, quia tum demum so-
cius uti possit hoc beneficium, si cum eo agatur occasione socie-
tatis. Cæterum Belgarum & Gallorum moribus non ratio fra-
ternitatis inter socios, sed solum rerum communio spectatur, id-
circo conventi in solidum condemnantur. Gothofr. *in l. 16. de*
re jud. Vinn. *ad §. 38. l. de act.* ibiquè alleg., Grænev. *de*
LL. abrog.

CLAS-

CLASSIS II.

Personas, quibus propter alium
respectum hoc beneficium
competit, exhibet.

§. 1.

HAtenus consideravimus, quomodo ex causa necessitudinis vel conjunctionis detur Beneficiū Competentiæ, ratio ordinis suadet ut videamus, quomodo ex aliis causis tribuatur. Competit ergo ob solam reverentiam reo debitam Patrono, Patronæ, eorumque liberis contra libertos. *l. 17. de re jud. l. 7. §. 1. de Obseq. parent. & patr. prest.* Magn. Dn. Struv. *Ex. 44. tb. 20. it. Ex. 37. tb. 60.* ratio est jus patronatus, quod constituitur manumissione servi vel ancillæ, vigore cujus libertus non solum Domino reverentiā præstare, sed etiam ei sancta & honesta persona Patroni videri debet. *l. liberto. 9. de Obseq. par. & patron.* Magn. Dn. Struv. *cit. Ex. 37. tb. 60.* Unde nec patronum sine venia, sub poena 50. aureorum, in jus vocare. *§. penales. 12. l. de act. l. 4. junctal. fin. ff. de in jus vocand.* Wesenbec. in *Par. ff. de in jus voc. n. 6.* ibique Dn. Hahn. Dn. Brunnem. *ad l. 1. c. de Obseq. Patron. prest.* Magn. Dn. Struv. *Ex. 5. tb. 5.* nec famosam actionem contra eum instituere potest. *l. sed si hac. 10. §. prator. 12. ff. de in jus vocand l. 2. & l. 5. ff. de Obseq. par. & patr. prest.* Dn. Brunnem. *cit. loc.* Magn. Dn. Struv. *Ex. 37. tb. 60.* quin etiam patronum pauperem alere cogitur. *l. 5. §. 18. ff. de lib. agnosc. l. 1 §. 2. ff. de Offic. Pref. urb.* Wesenb. *ad ff. de Bon. libert. in fin.* Surd. de *Aliment. Tit. 1. q. 51. n. 21.* Coler. de *Aliment. lib. 1. c. 13. n. 88.* Dn. Brunnem. & Magn. Dn. Struv. *cit. loc.* add. Wissenb. *ad Dig. part. 2. Disp. 11. tb. 17.* quoniam enim libertas est res inestimabilis *l. 106. de R. I.* ideo propter beneficium libertatis non minus obsequium ipsi patrono, à quo vitam civilem manumissus habet, *arg. l. 32. de R. 7* quam naturali parenti competit.

§. 2.

Porro ob meritum in Rempublicam Militibus, qui sub ar-

mat

matâ militiâ stipendia merent, hoc nostrum beneficium tribu-
 tur l. 6. l. 18. de re judic. Vinn. ad §. 37. §. de act. ex quocunque
 contractu actio adversus eos instituat, sive in expeditionibus
 aut castris contraxerint, aut alibi, sive tempore institutæ actio-
 nis aut condemnationis sint in castris sive non, per d. l. 6. l. 18. ff.
 de re jud. & ea, quæ tradunt. Zang. de except. p. 2. c. 15. n. 50. B. Dn.
 Carpzov. p. 1. Const. 32. def. 15. Dn. Nicol. in Process. Iud. p. 3.
 c. 5. n. 14. Non solum autem in expeditione constitutis, sed & mili-
 tibus præsidionariis, stationariis vel limitaneis, & qui sunt in mun-
 tionibus: Die in Besatzung auff Gränz Häusern/oder im Win-
 ter quartiren (liegen) hoc beneficium indulgendum esse rectè con-
 tendunt Zanger. & alii à Dn. Nicol. cit. loc. allegati, cum & ali-
 as privilegia militaria habeant, ita ut etiam quoad jus Roma-
 num privilegiatum testamentum condere possint. Magn. Dn.
 Struv. Ex. 34. th. 4. quamvis usu forensi id non obtineat propter
 Constit. Maximil. I. de Anno. 1512. rubr. vom Testamenten §. und
 sollen: Finckelthaus. Observ. 46. B. Dn. Carpz. p. 3. Const. 4.
 def. 28. Magn. Dn. Richter. Dec. 30. n. 12. Imo quod hactenus di-
 ctum, etiam ad milites hodierni temporis applicari debet. Ab-
 surdum enim foret illis militaria privilegia in hoc casu denega-
 re, cum tamen in aliis v. g. testamenti factione ea adhuc habe-
 ant. Cujac. 2. Observ. 113. Magn. Dn. Richter. d. Dec. 38. n. 10.
 Magn. Dn. Struv. Ex. 34. th. 4. Dn. Philipp. in usu Pract. ad Inst.
 Lib. 2. Eclog. 49. num. 1.

§. 3.

Queritur autem, an & militibus Togatæ militiæ hoc pri-
 vilegium competat? Negant Duaren. ad l. 6. ff. de re judic. Schneid.
 ad §. 38. Inst. de Act. Henon. Diss. 21. th. 4. Cyprian. Regner. ad
 Instit. Diss. 23. th. 21. B. Ludvv. Ex. ad Inst. 16. th. 8. lit. D. propter
 cit. l. 6. §. l. 18. ff. de re jud. ubi expressè fit mentio militis arma-
 tæ militiæ, quibus verbis] Ctus excludere videtur togatam. Qua-
 litas enim adjecta dispositionem restringit, alias ineptè uni spe-
 cieci tribueretur, quod omnibus commune est. Deinde pro hac
 sententia facere videtur, quod diversa subsit ratio & causa. Mi-
 lites enim armati sanguinem & vitam pro Rep. profundentes
 plus in eam conferunt; Præterea armis occupati rei familiaris
 curam

curam abjiciant necesse est; Contra verò milites togati, rem suam augere & bene gerere edocti, sanguinem & vitam pro Rep. non profundunt. Hisce tamen non obstantibus, Dd. communiter concludunt, milites legalis militiæ, Doctores sc. legitime promotos non tantum Juris, sed etiam Theologiæ & Medicinæ, nec non Magistros, Professores, Advocatos, de quibus Covarr. adhuc dubitat, & Clericos Competentiæ beneficio gaudere. Nam hi omnes non minus provident humano generi, quàm si præliis atque vulneribus patriam parentesque tuerentur. *l. advocati. 14. in princ. C. de advoc. divers. judic. eorumque scientiâ totus illuminatur mundus, & ad obediendum Deo ac Magistratui vita subjectorum informatur. Auth. bab. C. ne filius pro patr. Et licet quoad Doctores Theologiæ & Medicinæ quidam secus sentiant, uti videre est apud Harprecht. ad §. 38. Inst. de act. n. 13. & Finckelth. Observ. 113. n. 15. ex identitate tamen rationis nec istis privilegium hoc competentæ denegandum esse, rectius sentiunt B. Dn. Carpz. p. 1. Constit. 37. def. 28. & Magn. Dn. Richter p. 1. Dec. 24. n. 3. Pro Medicis enim valde militat l. 7. C. de Profess. & Med. vid. Dn. Brunnem. ad d. l. Pro Theologis verò textus in c. 3. x. de solut. Dn. Philipp. in Usu Præc. ad Inst. lib. 4. Eclog. 60. ubi hanc assertionem præjudiciis confirmat, quæ etiam benignior videtur. Add. Donell. lib. 27. C. 9. lit. n. in fin. ubi monet, quod ab eruditissimis sit propugnanda, ne sui ordinis viros, in angustiâ rei familiaris sæpè fortunæ magis quàm suo vitio constitutos, ope sua deserant, rigidæque duritiæ sceneratorum denudandos exponant.*

S. 4.

Cæterum, an & Nobilibus hoc beneficium tribuendum sit, itidem non aded expeditum est, siquidè hoc negat Coler. de Process. Exec. p. 2. c. 3. n. 114. ubi contra illos executionem in solidum fieri testatur. Add. Hill. ad Don. lib. 27. c. 9. lit. n. Finckelth. Observ. 113. n. 17. ubi Facultatem Juridicam Lipsiensem secundum Coleri opinionem sæpius pronunciaisse scribit, quo etiam inclinatur Manz. in Patrocin. Debit. Decad. 3. q. 1. n. 87. Hinc Petrus Rebuff. de abrogato per desuetudinem jure competentæ in Ordin. Regn. Gall. in Proem. gloss. 5. n. 9. scripsit; se nunquam vidisse

C

de

de consuetudine observari, quod pro debitoribus quantumvis privilegiatis, ne exigatur nisi quantum facere possunt, fuisset pronunciatum, sed executionem in solidum adversus illos factam, non aliter atque contra alias personas non privilegiatas, exceptis solis parentibus &c. Econtrariò verò affirmativam tuentur *Limn. de iur. Publ. l. 6. c. 4. n. 59. B. Dn. Carpz. p. 1. Const. 22. def. 15. item p. 2. Const. 22. def. 18. n. 4. Magn. Dn. Richter / p. 1. Decis. 24. num. 6. Magn. Dn. Struv. Ex. 44. th. 20. Dn. Philipp. in usu Pract. ad Inst. lib. 4. Eclog. 60. asserentes, Nobiles, maximè autem Comites, Barones & illustrioris Nobilitatis viros hoc privilegio frui. Quod Dn. Mæv. in *Ducif. levam. inop. Debit. c. 5. §. 103.* restringit ad casum hunc, si intra metas vocationis suæ permanserint, bonâque fide contraxerint & absque fraude & dolo facultatibus suis lapsi fuerint. Atque hanc sententiam non solum Ordo Scabinorum Lipsiensium, teste *Carpzovio*, sed etiam *Inclyta Facultas Jenens. M. April. Anno 1642. ad requisitionem Illustris. Regiminis Altenburgens. confirmavit in verbis: Weilln* sonst die gerichtliche Hüffe wieder die von Adel weiters nicht zu vollstrecken/ als daferne ihrem Stande nach/ ein gewisses zu ihrem Unterhalt und Verrichtung der Herren Dienstes aus denen Gütern deputirt und verordnet worden: So hat sich auch beflagter in diesem concursu solches beneficii, nach Verordnung der Länder Fürstl. hohen Obrigkeit/nicht unbilllich zu gebrauchen. *D. N. W.**

§. 5.

Enumeratis personis associant Dd. (1) Ecclesias, Monasteria, Hôpitalia, quibus in executione tantum relinquendum, quantum ad cultum Dei ritè peragendum & sustentationem ministrorum Ecclesiæ, nec non ad alimentationem pauperum vel ægotantium necessarium est. *Dn. Mæv. in Ducif. levam. inop. Debitor. c. 4. num. 34.* (2) Civitates, Universitates & Respublicas earumque Administratores, quibus, si nimis urgeant Creditores executionem in bona Civitatis, ob beneficium competentis tantum relinqui debet, ut inde status Reipublicæ conservari possit. Hinc residuum aliquod reservari debet in fisco pro reparandis inceniis, reficiendis pontibus, molendinis, aquaibus, de-

Decernendis stipendiis ministris publicis aliisque operibus publicis Dn. Carpz. in *Asyl. debitor. c. 2. posit. 48. num. 257.* Et licet hanc constantissimam & indubitatam Praxin omnium Tribunalium esse dicat Max. in *discuss. levam. inop. debitor. c. 4. n. 37. C. 6. s. n. 204. C. seq.* Non sine causa tamen dissentit Magn. Dn. Richter / *p. 1. decis. 24.* ubi asserit, quod beneficium hoc Reip. regulariter non competat; Prout etiam in *illustri Scabinaru Jenens. mense Novembr. Anno 1640. ad questionem Senatus A. responsum fuit, in verbis:* Wenn gleich eurem Bericht nach notorium, daß euer Stadt nicht allein viel Jahr hero von Freunden und Feinden schwere unerträgliche Geld exactiones, vielsältige Brandschaden und Einquartierung / sondern auch unterschiedliche Durchzuge und Plünderung ausgestanden / dadurch den Rath die jährlichen Einkünffren und Beschoß / wiedertauslichen Zinsen und Zehenden fast ganz und gar entzogen worden / nunmehr auch so weit kommen / daß nicht so viel von Renten einzubringen / davon die Respub. befehle / derselben Administratores und Ministri besoldet werden können / so seyd ihr jedoch euch des beneficii Competentia wieder euere Gläubiger / bey so gestalten Sachen / zu gebrauchen / und die Bezahlung so wol des Capitals als auch des interesse bis zu bessern Zeiten aufzuschieben nicht befügte.

S. 6.

Ob solam commiserationem respectu personarum competit ei hoc nostrum beneficium, qui bonis cessit. *s. ult. Inst. de Aff. l. 6. ff. de cess. bon. l. pen. in fin. C. eod. Dn. Brunnem. ad l. 1. C. dist. 111.* Cessio enim bonorum non liberat debitorem ab actione, sed hoc tantum operatur, ne detrudi possit in carcerem. *Nov. 135. Hill. ad Don l. 27. c. 3. lit. q. Berl. p. 2. conc. 18. Dn. Brun. cit. loc.* Non vero datur ei qui cedit, nam dum cedit bonis, nihil ei relinquitur, sed, uti alias *Dd.* loquuntur, cessio fit ad perā & sacculum, ita ut nihil præter vestes quotidianas retineat. *Hillig. ad Donell. l. 27. C. 9. lit. p.* Magn. Dn. Struv. *Ex 44. 1b. 28.* Si autem post cessationem bonorum ad pinguiorem fortunam pervenerit, quod tunc in postea quis sitis non sit condemnandus, nisi in quantum facere potest, jura constituerunt, *d. tex.* idque ob commiserationem, quoniam afflicto non debet addi afflictio, & inhumanum esset

C 2 spo-

spoliatum fortunis suis in solidum damnari. *S. ult. l. de action.*
Est itaque beneficium cessionis ultimum remedium, ad quod de-
bitores confugere solent, unde flebile dicitur adiutorium in
l. pen. C. qui bon. ced. poss. per quod debitor, uti jam dictum, car-
ceris pœnam evitare potest. Vinn. *ad S. ult. J. de action.* non
tantum ne detrudatur in carcerem, sed etiam si fuerit jam
detrusus, ut iterum liberetur. Schneidv. *ad S. ult. J. de act.*
num. 3.

§. 7.

Cedere possunt bonis omnes debitores, qui interpellati
de solvendo tantum in are, eo quod bonis lapsi sunt, non habent,
quo are alieno se liberent. *l. 7. C. de cess. bonor.* Quæritur autem, an
flebile hoc beneficium etiam filiis familias detur? Et videtur,
quod non. Nam licet filiusfam. condemnari possit *l. 5. pr. ff. quod
cum eo. l. 44. & seq. ff. de Pecul.* ex ea tamen condemnatione actio-
ne iudicati convenitur pater. *l. 3. §. u. ff. de pecul. l. 35. ff. de Nox.
act.* Sed affirmat hoc Justinianus in *l. 7. C. qui bon. ced. poss.* quia
filiusfam. bona castrensia & quasi castrensia, vel alia habere pot-
est, quæ patri non acquiruntur, ubi nulla est ratio, cur in his non
ipse filiusfam. conveniatur & propterea beneficio hoc fruatur.
Dn. Brunnem. *ad d. l. 7. C. qui bon. ced. poss.* Omnes ergo omni-
no qui non prohibentur, sine distinctione sexus *d. l. 7.* hoc bene-
ficio Cessionis frui possunt, aded ut ne quidem iis denegetur, qui
iurarunt se soluturos. Molin. *de Just. & Jur. tr. 2. D. 572. n. 22.*
Magn. Dn. Struv. *Ex. 44. rb. 26.* Licet enim iuramentum præci-
se obliget, id tamen intelligendum, quatenus possibile est ei qui
iuravit promissum in specie implere, cum iuramentum non lig-
get ad impossibilia. Dn. Hahn. *ad Wesenb. Pam. ff. de cess. bon.
n. 3. vers. ab omni.* Perez. tamen *ad tit. C. qui bon. ced. poss.
n. 3.* tutius esse putat, ut prius à iuramento absolutio impetre-
tur.

§. 8.

Porro nec iis denegatur, qui renunciaverunt huic flebili ad-
iutorio. Quamvis enim renunciatio illa jurata fuerit, tamen
locus est relaxationi. vid. Perez. *in C. de cess. bon. n. 3.* Magn. Dn.
Struv. *Ex 44 §. 26.* quoniam bonis moribus, misericordiæ, cha-
ri-

ritati & affectui humanitatis adversa est, cum eâ hoc agatur, ut nulla ratione debitor carcerem evitet, unde tamen creditori nulla utilitas. Dissent. vid. apud Hill. ad Donell. l. 27. c. 9. lit. Z. Sed an illi etiam, qui inducias moratorias consecuti sunt, sibi hoc cessionis auxilio uti possint, Doctores inter se non conveniunt. Affirmativam propugnant Perez 2a Cod. tit. de cess. bonor. Zof in Comment. ff. cod. n. 25. qui propterea impetrationem induciarum cessionemque introductam esse ajunt, ut creditoribus minori cum dispendio satisfaciat debitor, quibus, si suum non consequantur, imputandum, quod induciarum concessionem sine exacta cautione de solvendo admiserint. Contraria tamen sententia l. ult. C. b. t. inspicienti probabitur, ubi per disjunctivas & alternativas particulas duo hæc beneficia legalia se junguntur, indequæ alterutrum saltem horum locum habere posse ostenditur, non secus uti ex alternativis uno obtinente alterum expirare solet. §. 11. l. de hered. inst. l. 124. ff. de V. S. Dn. Marquard. de jure Commerc. l. 1. c. 14. num. 66. Menoch. de presump. lib. 3. pres. 90. n. 5. Semel itaque obtentis induciis moratoriis, ad sibi cessionis adjutorium postea quis non admittitur, tum quia earum electione cessionis beneficio videtur renunciatum, tum quia creditores duplici onere gravandi non sunt. Dn. Brunneinan. ad l. fin. C. qui bon. ced. poss. Schneidvv. & Mynsing. ad §. fin. l. de Act. Manz. in Patrot. Deb. dec. 2. quest. 7. n. 30. Hering. de fidejuss. c. 5. n. 156. Peck. de jure sssend. c. 5. n. 16. Matth. de Afflic. decis. 378. n. 2.

§. 9.

Uterius denegatur illis (1.) qui in fraudem creditorum bona alienarunt aut dissiparunt. Dn. Hahn. ad Wesenb. de Cess. bon. n. 3. Magn. Dn. Struv. Ex. 44. ib. 26. Dolus enim suus nemini debet patrocinari. l. 1. pr. ff. de dol. mal. & met. except. c. 15. x. de rescript. (2.) qui spe ac animo cedendi contraxerunt, scientes se non esse solvendo. arg. l. pen. ff. de Jur. Dot. Magn. Dn. Struv. d. l. Magn. Dn. Strauch. Diss. 28. aph. 11. Dn. Mav. ad Jus Lubec. lib. 1. tit. 3. art. 1. num. 9. Quibus annumeramus illos, qui spe cessionis securius negotiantur. arg. d. l. pen. ratio est, quod spe beneficii vel privilegii peccans, privilegio non fruatur. l. 10.

C 3

C. de

C. de Fer. c. fin. n. de Immun. Eccles. (3.) qui foro cedunt, ac mul-
 torum pecuniis interceptis, contra fidem quam dederunt, solum
 vertentes aliò confugiunt. *Policey Ordn. de anno 1777. c. 23.*
Matth. Steph. ad N. 135. n. 7. & 16. Magn. Dn. Struv. *cit. loc.*
 Cessionis enim auxilium miserorum subsidium, non dolo forum
 præsidium esse debet. *Peck. de jur. sist. c. 5. n. 16.* *Strach. de De-*
coñtor. p. 3. n. 9 Eodem modo (4.) indigni hoc beneficio ha-
 bentur illi, qui pecuniariam pœnam, ad quam propter delictum
 vel quasi, veluti furtum, injuriam, &c: condemnantur, ob pau-
 pertatem solvere nequeunt. *Conf. Dn. Strauch. diss. 28. aph. 13.*
Schneidvv. ad §. fin. Inst. de act. n. 6. *Brunn. d. cess. bon. quast. 17.*
Covarr. 2. variar. resolut. c. 1. n. 8. *Peck. de jur. sistend. cap. 5. n. 16.*
Bachov. in Nor. ad Treutl. vol. 2. Diap. 24. tb. 4. l. k. *Anton. Faber,*
in Cod. lib. 7. tit. 31. def. 4. & 5. qui tamen singularem adducit
 casum, quo cessio bonorum adversus multam ex de icto irro-
 gatam permittitur. *d. l. defn. 1.* Rationem Dd. reddunt hanc ex
 communi juris regula, quod is, qui non habet in ære, loat in cor-
 pore juxta *l. 7. §. 3. ff. de jur. dicit. l. ult. ff. de in jus voc. l. 9. ff. de*
incend. ruin. naufr. l. 1. §. fin. ff. de pan. l. 4. C. de serv. fugitiv. l. fin.
C. de sepulch. violat. Demum nec illi hujus beneficii participes
 sunt, qui ad factum obligantur *l. 21. §. 4. ff. de nov. oper. nunc.*
l. 54. §. fin. ff. de V. Obl. Tholofan. in Synt. jur. univ. lib. 21. c. 10.
n. 2. semper enim hi solvendo intelliguntur, quamdiu factum
 & operas præstare possunt. *l. 13. §. fin. ff. de re jud. l. 72. ff. de Verb.*
Obl.

§. 10.

Ut autem Cessio bonorum locum habeat, requiritur (1.) ut
 debita sint liquida. *l. 18. ff. de Cess. bonor. & à Creditoribus solu-*
 tio eorum instantissimè urgeatur. *Brunn. de cess. bonor. q. 2.*
Magn. Dn. Struv. Ex 44. tb. 27. Hoc enim beneficium cessionis
 est subsidiarium & miserabile, nec concedi debet nisi propter
 necessitatem, unde spontè cedens non debet admitti, cessat enim
 ratio carceris evitandi. *Schneidvv. ad §. fin. J. de action. n. 16.*
 (2.) ut bonis cedens debitum agnoscat. *l. pen. ff. de cess. bon. con-*
 fitendo tam in judicio quam extra judicium debitum & interpo-
 nendo cautionem, quod, si pervenerit ad meliorem fortunam,
 vel it

velit superfluum solvere. *c. 3. x. de solut. Wes. ad ff. q. bon. ced. poss. n. 1.* ibique Dn. Hahn. Hering. *in tract. de fidejuss. c. 5. n. 85.* Dn. Brunnem. *ad l. 1. C. qui bon. ced. poss. (3)* ut Creditores omnes convocentur. Carol. de Grassi. *tr. de exc. c. 17. n. 50.* Dn. Hahn. *ad Wes. cit. loc. (4)* ut omnia bona à cedente indicentur, mediante inventario omnium bonorum & traditione libri rationum. Strauch. *de decobor. P. 7. n. 14.* vel etiam jurata specificatione. Magn Dn. Struv. *Ex 44. tb. 27.* Alii plura requisita circa cessionem intervenire asserunt, quos sequitur Dn. Mæv. *ad jus Lubec. lib. 1. tit. 3. art. 1. n. 19. & seq.* Videri ea possunt apud Dn. Hahn. *ad Wes. cit. tit. & num.*

§. II.

Bonis ita indicatis debitor Creditoribus ea omnia tam mobilia quam immobilia, ubicunque demum locorum sita & reperia fuerint, cedit. *Gl. in l. 1. C. qui bon. ced. poss.* ut ne quidem unus denarius ipsi relinquatur, sed excutiat usque ad peram & faccum, prout aliàs Dd. loquuntur, exceptis tantummodo vestibus quotidianis ne sit carno nudus, cum tales vestes non solum condemnatis ad mortem. relinquuntur. *l. 6. ff. de bon. damn.* Sed nec in obligationem venisse censeantur. *l. 6. de pignor.* Covarruv. *lib. 2. var. Resolut. c. 2. n. 5.* Anton. Monach. *in tr. de execut. in vest. c. 2. n. 19.* Magn. Dn. Struv. *Ex 44. tb. 23.* Magn. Dn. Strauch. *Dissert. 28. apb. 14.* Per vestem autem quidam non tantum id intelligunt, quo corpus tegitur, sed & lectum cum suis ornamentis & ex rebus mobilibus unam minoris pretii, quod à Carolo V. Imperat. miserationis gratiâ concessum refert post Peck. *de jur. sistend. cap. 41. n. 19.* Perez. *in C. b. s. n. 15.* Dn. Hahn. *in Observae ad Wesenb. de Cess. bonor. n. 4.*

§. 12.

Rectè tamen a Dn. Mæv. *in theat. concurs. credit. c. 1. tb. 35.* hæc sententiâ improbat, ut juri communi contraria. Per vestem itaque nihil aliud intelligitur quam familiaris, sine qua nemo vivere potest, *l. 6. & su. ff. de aliment. legat.* non pretiosior, quæ cum aliis rebus Creditoribus conceditur. Gothofr. *ad l. 6. ff. de pignorib. & hypoth.* Omnia itaque bona Creditoribus cedenda sunt, quæ sc. sunt alicujus propria & in obligationem deduci
pos-

possunt, qualia non sunt bona feudalia & emphyteutica, quamvis illorum commoditas in fructibus consistens vi debiti in satisfactionem cedi possit, pro tempore vitæ debitoris. *arg. l. 8. in ff. de per. & comm. rei vend. Francisc. Curt. Tr. feud. p. 4. n. 97. Dn. Hahn. ad Wesenb. de cess. bonor. d. n. 4. Magn. Dn. Strauch. Diff. 28. tb. 14.* Item bona fideicommissio obnoxia, & debitori cum prohibitione alienationis in testamento relicta *arg. l. 3. ff. de re jud. quia sunt quasi aliena, & post mortem debitoris ad alios transeunt, unde Creditores iis uti nequeunt, nisi ad vitam debitoris. l. 48. §. 1. de jur. hsc. l. 9. §. 1. locat. l. 12. §. 2. de Usufruct. & l. 69. §. 1. de leg. 2.* Idem quoque obtinet in aliis bonis, quorum alienatio & oppignoratio, quæ species alienationis *l. ult. C. de reb. alien. non alien.* est prohibita. Dn. Hahn. ad Wesenb. *cit. loc. Magn. Dn. Struv. Ex 44. tb. 28.*

§. 13.

Utrum autem cessio bonorum infamiam irroget, excusatione digna videtur quæstio? Negativam cum Bachov. *ad Treut. vol. 2. Dup. 24. tb. 4. lit. H. & Magn. Dn. Struv. Ex. 7. tb. 19. tue-*mur, sc. quod Cessionarius, qui absque sua culpa fortunæ vitio, puta incendio, rapinâ, naufragio, furto, ruinâ & simili casu ad inopiam & calamitatem fuit redactus, ingenuè profitendo se non esse solvendo & debitum agnoscendo, planè non labore infamiam. *l. 11. C. ex quibus. caus. inf. irrog. Wesenb. Parat. ff. de cess. bonor. in fin.* talis siquidem debitor commiseratione potius dignus est. *l. 11. C. ex quib. caus. infam. irrog.* quoniam ejusmodi fortunæ telis vexatos puniri & iniquum & injustum est, *arg. l. Divus Marcus. 14. ff. de Offic. Presid.* Et quamvis publicè bona distracta fuerint, tamen ista bonorum venditio non fit cedentis nomine, sed creditorum, & non invito, sed volente cedente. *Zoef. ad ff. de Cess. bon. n. 19. Matth. Stephan. ad Nov. 135.* Facit præterea huc, quod beneficium perniciosius esse non debeat ipsa causa à qua liberat, videl. carcerum detentione ob debitum, quæ non infamat. *l. 1. & 14. C. ex quib. caus. infam. nequè afflictio afflictio addenda, sed ei potius succurrendum est. l. 6. §. fin. ff. de Offic. Pres. l. 8. ff. Mand. Anton. Fab. in Cod. lib 3. tit. 2. def. 2. n. 3.*

§. 14.

§. 14.

Quia tamen non tantum fidem fallere turpe est, verum etiam ignominiosum, bona alicujus propter as alienum divendi. *l. 23. ff. qua in fraud. Cred.* Hinc nemo inficias ibit, notam quandam & levem maculam cedentem incurrere. *Nov. 135. Dn. Hahn. ad Wesenbec. de cess. Bonor. n. 6. Perez. ad Cod. eod. tit. n. 27. Bachov. ad Treutl. d. l. præsertim si modernos mores consideremus, secundum quos pluribus locis contumeliosi ritus circa hanc cessionem sunt recepti.* Quapropter in Francia præsentem in judicio, aperto capite & abjectâ Zonâ cedere coguntur. *Fornier 2. select. 17. Plurima ejusmodi statuta vid. apud Hillig. ad Donell. l. 27. C. 9. lit. HH. & quod tales leges municipales ob abusum decoctorum non temerè latæ sint, censet quoque Alc. Par. 47. Quoniam itaque ex dictis patet, non citra ignominiam fieri cessionem. Dn. Struv. Ex. 44. tb. 30. Hinc etiam Justiniano visum fuit, absque sua culpa fortuna vitio, utputa belli incendiique calamitate ad incitas redactis melius prospicere per *Nov. 135. c. 1. quod sc. non cogantur bonis cedere, dummodò jurent se non esse solvendo.**

§. 15.

De hac Novella, quomodo interpretanda sit, contentionis ferram trahunt Interpretes. Quidam enim iis tantummodò per eam succurri debitoribus ajunt, qui omnes suas facultates fortunæ vitio amiserunt, non verò illis, qui majori bonorum parte deperditâ, hortos, agros, prata aliave adhuc possident bona immobilia, quam restrictionem ex verbis Imperat. trahere videntur: *ut is qui in universum ex accidenti &c.* atque putant, quod his verbis eos duntaxat debitores voluerit notatos Imperator, qui in universum res suas amiserunt. Vulgò enim in universum dici quasi omne ad unum versum, hoc est sine aliqua exceptione. *Carpz. in Asyl. Debit. c. 4. pos. 69. n. 206. Interpretationem tamen illam rejicit Manz. in parrocin. debit. decad. 2. g. 11. n. 39. propterea, quod rerum suarum amissio, ut dicitur in d. Nov. seu abdicatio hæc sit species cessionis, quæ cadere nequit in depauperatos nihil in bonis habentes, quomodò enim qui bona non habet, ea dimittere poterit? cum privatio præsup-*

D

ponat

ponat habitum, arg. l. Titio. 96. ff. de condit. & demonstr. Verum enim verò quicquid sit, nos potius illam controversiam hac vice præterimus, cum aliàs dicta Nov. usu non recepta censeatur, teste Petr. Gudel. lib. 4. de jur. noviss. c. 16. Perez. ad Cod. de Cess. bon. n. 8. Bach. ad Wesenb. cod. Tit. de cess. bon. n. 6. Magn. Dn. Struv. Ex. 44. th. 30.

§. 16.

Demùm hic notandum, quod Jus Saxonicum non agnoscit flebile & miserabile illud beneficium cessionis bonorum, sed penitus excludat, ita ut debitor non solvendo existens, non obstante quacumquæ cessione, ad manus creditoris condemnnetur, cui licet deinceps debitorem vel in compedibus, vel ad operarum aut servitiorum exhibitionem detinere, Coler de process. execut. p. 1. c. 3. num. 148. & seq. Land. Rechte lib. 3. art. 30. Reichsbild. art. 27. circ. fin. Cujus constitutionis hæc fortè ratio esse videtur, quod debitor circa exhibitionem operarum vel servitiorum semper existimetur sufficiens, ideoque non liberetur ab iis per bonorum cessionem, vid. Col. de process. execut. cit. loc. Sed hæc additio ad manus creditoris licet adhuc Jure communi Saxon. obtineat. Dn. Struv. Ex. 44. th. 30. prout etiam in inclyta Facultate Jenensi ad consultationem Præfecti J. in causa G. E. contra I. M. Mens. Nov. anno 1677. responsum fuit, in verbis: Das Bestlagte / vermöge gemeiner Sächsisch Rechte / die Schuld abzuverdienen / oder in Banden und Gefängniß abzusitzen / denen Klägern nicht unbillich an die Hand gegeben wird. B. R. W. nihilominus tamen Jure Electorali Saxonico est abrogata & pœna carceris introducta, ut apparet ex Nov. Aug. Elect. Sax. p. 2. Const. 22. in verbis. So soll Er auf Begehren und Ansuchen eines oder mehr der Gläubiger in dem Schuldturm / so wir in unsern Landen absonderlich darzu verordnen wollen / geleyet und also lang darinnen verwahrt / einhalten werden / bis daß er die Gläubiger befriedige / oder sich sonst mit ihren guten Wissen und Willen vorerage und abfinde. Und es soll ihn darvon keine Abbrechung seiner Güter und cession bonorum / so er ohne Bewilligung seiner Gläubiger thete oder fürnehme / noch teges anders erlaubigen / oder zu befehlen haben. &c. & in verb.

So.

So wollen wir auch bewegen die Vergebung und disposition der Sächsischen Rechte/ nemlich den daß der Schuldner dem Gläubiger an die Hand oder Halfter gegeben werden soll/ gänzlich abgethan/ abrogirt und aufgehoben haben etc. Notandum verò est, poenam carceris in illis tantummodò locum habere, qui dolo malo deserunt solvendo esse, non verò qui fortunæ novercantis vitio eò redacti sunt. Hos enim beneficio cessionis à tali poena se liberare posse, nullum est dubium, ut ulterius apparet ex §. *fin. allat. Constitut.* Atque hæc paulò latius de cessione bonorum monuisse sufficiat.

§. 17.

Ut itaque ad nostrum Beneficiùm Competentiæ revertamur, sciendum est, quòd ulterius ob commiserationem, competat filio emancipato, item exheredato, qui vè paternâ hereditate abstinuit, si conveniatur propter contractum initum, dum esset adhuc in patriâ potestate. l. 2. ff. *quod cum eo Sc. l. 44. de cession. bonor.* Cum enim ex contractu filii familias omne emolumentum patri censeatur accedere, ideò Prætor in filium, qui solutus est patriâ potestate & patris hæres non effectus, vel tantum in modica parte institutus, causâ cognitâ duntaxat in id, quod facere potest, dat actionem. l. 1. 2. l. 3. l. 4. *prin. l. 5. ff. quod cum eo, qui in alien. pot.* Oldendorp. *de Act. Class. 4. act. 7.* Magn. Dn. Struv. *Ex. 20. tb. 40.* Schnob. *Disp. ad Pand. 9. tb. 18.* quia subsidium vitæ amplius à patre nullum habet & peculium amisit. l. *ult. Quand. act. d. pec. ann.* Accursius quidem contrarium melius fore credit, ut filiusfam. in potestate retentus beneficio competentis fruatur, liberatus autem in solidum teneatur. Sed ratio differentis est, ut tradit Dn. D. *Beier/ Præceptor meus in hac almâ Salanâ honorandus, in Notis suis ad Schnob. Disp. 9. tb. 18.* quod Leges nolint, nimis gravari eum qui cum arbitratu Patris contraxit ejusquè auxilio liberari obligatione potuit, in potestate scil. retentus, jam sui juris factus sub primordiis statim instituendæ rei familiaris omnibus exuatur subsidiis, ut posthæc nec publicæ rei, nec familiæ propriæ commodè satis prospicere queat. Idem quoque in eo locum habere, qui coactus se immiscuit ut

D 2

restit.

restituat hereditatem, putat Hill. ad Donell. lib. 27. c. 9. lit. qo
per tex. in l. 5. §. ult. quod cum eo & c.

§. 18.

Denique non minus rectè ex commiseratione benignitas
hujus beneficii competentia ad omnes debitores calamitosos,
belli, incendii, rapinae vel naufragii calamitate aliòve infortu-
niò depauperatos & bonis exutos, extenditur ab Interpretibus.
Vid. Johann. Faber. Jason & alii Dd. ad §. ult. 1. de action. Dn.
Tab. de Praesid. Debit. in pr. praefat. Bened. Strach. de Decret. p. 4.
n. 4. Manz. in Patrocin. Deb. decad. 3. quest. 2. B. Dn. Carpov.
in Asyl. Debit. c. 4. pos. 76. n. 356. & seq. quod etiam non absque
fundamentis urgentissimis statuisse videntur, si perpendatur il-
lud, quod est ab Imperatore Justinian. sancitum in §. ult. Inst. de
Act. dum inquit: *Ex integro in id, quod facere potest debitor,
creditores experiuntur. Inhumanum enim erat, spoliatum
fortunis suis insolidum damnari.* Nec obstat quod textus agat
de debitore qui bonis cessit, cui hac exceptione succurrendum
est. Largimur enim hac ambabus manibus, at non propterea alii,
quos non culpa sed calamitas ad parilem redegit sortem, erunt
exclusi, quippe unius inclusio non est statim alterius exclusio, &
si perpendimus generalitatem rationis, illos comprehensos
fateri necessum habemus. Nam quid inhumanius esset, quam
bellò casave fatali aliò spoliatos in solidum damnari? Hinc
nemo inficias ibit, ipsa naturali aequitate suadente, textum il-
lum hanc extensionem pati, ne aliàs quod debitoribus aliis in-
dultum, calamitate inopinata afflicti contra aequitatem natu-
ralem denegetur; Quapropter etiam eo firmiori praesidium
nostrum stat talò, quo fortius est argumentum à ratione legis,
quam ex nudis & ambiguis ipsius verbis desumptum. l. si re. 17. ff.
de L. l. illud questum. 32. in pr. ff. ad Leg. Aquil. quoniam, ut
inquit Wesenbecius p. 1. Consil. 50. n. 20. per rationis identita-
tem procedere, non est legem extendere sed enucleare.

§. 19.

Non ergò absurdum est, omnes fatali calamitate depau-
peratos privilegiatis debitoribus associare, accedente in pri-
mis Legum moderatrice, aequitate sc. quã Jacob. Cujac. lib. 9.
quest;

quæst. Papin. ad l. 4. § 3. ff. quod cum eo qui in alien potest. commo-
tus fuit, invitus quasi in nostram sententiam descendere, cum
inquit; Parcere nos novo patrifamilias æquum est, ut novo
nupto interdum in oneribus civilibus parcimus; quod sic ex-
plicat Tabor. de Præsid. Debit. in prin. præfat. Si propterea indul-
getur debitori, ne novus paterfamilias redigatur ad inopiam, sed
ut is, qui nondum idoneus sibi acquisivit facultates, refocilletur: Cur
non etiam caveamus hominibus per belli calamitates ita exhaustis,
ut de novo pland rem auspicari cogantur. Et si præjudiciis asser-
tum hoc confirmare opus foret, multa sanè in promptu essent,
illud nobis hac vice sufficiat, quòd scil. Summum Dresdense
Appellationum Tribunal, etsi antehac Nobilibus privilegio
competentiæ nequaquam succurrendum judicaverit, nunc ta-
men, calamitate belli depauperatos exceptione ne exigatur
ultra, quàm facere possint, haud juvari iniquissimum duxerit,
in causa W. à S. Creditorum contra die S. Lebens Erben/
hisce formalibus pronuncians: Daß der Lebens Erben einge-
wande Appellation in den Formalien beständig und zugebühren-
der Erörterung an uns erwachsen. Der Materialen halber er-
scheinet aus den acten und der Parteyen einbringen allenthalben
so viel / daß zwar die S. Lebens Erben daß gesuchte beneficium,
competentiæ Zeit ihres Lebens aus den verhoffenen Gütern zu
fordern nicht besnat. Jedoch wird ihnen bey diesen schweren Zei-
ten zu Nothreiffziger alimentatation auff unserer zu diesem concur-
su geordneten Commissarien Unterhandlung und Ermäßigung/
ein gewisses billich aufgesetzt; Inmassen wir das Urtheil voriger
instanz dahin erklären / und diese Sache an die Richter derselben
remittiren und wissen. B. N. W.

§. 20.

Hucusquè tractavimus, quomodo ob personam rei, cum
qua agitur, competat, id est, quomodo personis generaliter ex
quocunquè contractu tribuatur nostrum beneficium. Progre-
diamur nunc & perspiciamus, quomodo ob causam tribuatur,
nempe Donatori ex causa donationis convento. l. 12. ff. de donat.
§. 38. Inst. de aff. ibique Harprecht. Schneidevv. Vinn. atque
Lüdyv. Hillig. ad Donell. lib. 27. c. 9. lit. l. B. Dn. Carpzov. p. 2.

D 3

Constit.

Constit. 32. def. 15. n. 5. Perez. ad Cod. tit. de execut. rei jud. num. 27.
 Magn. D. Richter / p. 1. Dec. 23. Magn. Dn. Struv. E. 44. 16. 13.
 Magn. Dn. Strauch. Diff. 28. aph. 11. Nam nulla lex, inquit De-
 mosthenes in Orat. de Corona, tantæ injustitiæ & inhumanitatis
 est, ut eum, qui de suo non nihil donavit & rem per humanam
 liberalemque fecit, gratiâ privet. Meritò itaque donatori suc-
 currere debemus, ne aliàs liberalitate suâ inops fiat. l. 49. ff. de
 re jud. adeoque pœnam liberalitatis patiat. l. 62. ff. de Edil.
 Edict. contra regulam Juris præcipientem, quod nemini libera-
 litas sua damnosa esse debeat. Competit autem hoc privile-
 gium Donatori tantum in donatione simplici & propriè dictâ,
 arg. l. 1. ff. de donat. secus est in donatione ob causam, quæ non
 tam liberalitas, quam permutatio vel remuneratio quædam
 esse intelligitur. l. 25. §. 11. ff. de hered. pet. l. 29. §. 1. & ult. ff. de
 donat. Schneidvv. atque B. Ludvv. ad §. 38. Inst. de Ab. Deinde
 non aliter Donator hoc beneficio gaudet, quam si ab eo conve-
 niatur, cui donavit. Nam si ab alio debitum persequente con-
 veniatur, veluti à Creditore, cui Donatarius Donatorem dele-
 gaverat, in solidum condemnabitur. l. 41. pr. ff. de re jud. l. pen. ff.
 de Novat. B. Ludvv. cit. loc.

§. 21.

Queritur autem sub sine hujus Classis, an ad personas, qui-
 bus beneficium Competentiæ tribuitur, etiam referendi sint
 Dominus & Vasallus, ut & hi illò gaudeant? Quod affirmat post
 Duaren. ad l. 16. ff. de re jud. B. Ludvv. in Syn. Feud. c. ult. in fin.
 Add. Magn. Dn. Strauch. cit. Diff. 28. aph. 11. Sed contrarium
 quoad utrumque defendunt Schneidvv. ad §. 38. Inst. de Nupt.
 Manz. in Patrocin. Debit. Dec. 3. quest. 1. n. 37. & seqq. Confer. Dn.
 Nicol. in Proc. Jud. p. 3. c. 5. n. 11. Dubii demum expers non est
 questio: Nam ad jus competentis etiam is configere queat,
 qui solvere juravit? quod licet propter vim & efficaciam juris-
 jurandi non concedant Brun. de Cess. Honor. Quest. 24. & alii. Vix
 tamen acquiescent in Juramento antea præstito Debitores, po-
 stea calamitate fatali ad paupertatem redacti, clausulâ rebus
 sic stantibus, ceu scuto, tela juramenti excipientes. Nec enim ad
 casum flebilem & insolitum id extendi debet, de quo Debitores
 haud

haud cogitarunt. c. 25. x. de iurejur. c. 7. x. de Renunz. Manz.
in Patroc. Debit. Dec. 3. q. 7. num. 117. B. Dn. Carpzov. in Asyl.
Debit. c. 4. pos. 77. num. 389.

CLASSIS III.

Continet effectus beneficii com- petentiæ.

§. 1.

CONsideratis personis, quibus nostrum beneficium Compe-
tentiæ datur, progredimur ad ejus effectum. Non modò
igitur beneficium hoc in eo consistit, ut relinquatur debitori-
bus ne mendicent, sed ex Pompon. Jcti mente aliquid sufficien-
tius ipsis relinquendum est: l. 30. ff. de re judic. nempe ut remaneat
illis competens victus, quin & tantum, ne egeant, sed necessaria
suppetant sustentationis remedia, quibus adjuti se ipsos re-
colligere & novas facultates acquirere possint. Hartman.
Hartmann. lib. 2. tit. 18. Obs. 2. n. 3. Joh. Schneidvv. ad §. 36. n. 5.
li. de action. Brunn. de Gest. bonor. q. 24. cumque verbo victus con-
tineantur, quæ esui & potui quæque ad vivendum homini sunt
necessaria: l. 34. de V. S. satis inde liquet, quod utique debitori-
bus calamitosi sint relinquenda vestimenta, lecti, stramenta &
habitatio, sine quibus nec vivere, nec alere nos possumus. l. 44.
ff. de V. S. l. 6. de alim. & cibor. legat. Quia verò non omnes De-
bitores ejusdem indifferentem sunt qualitatis, nec similes & æ-
quales semper occurrunt circumstantiæ, jus competentiæ ita
temperandum, ut cujuscunque debitoris conditionis tam-
quoad statum & ætatem, quam quoad facultates conveniat.
Inprimis computatio alimentorum fieri debet secundum De-
bitoris qualitatem & honestatem. B. Dn. Carpzov. in Asyl. debitor.
c. 4. pos. 75. n. 329.

§. 2.

Ut autem Ordine progrediamur, in definiendo victu &
alimentis tria erunt consideranda. (1.) facultas & quantitas patri-
monii debitoris, an amplum, an verò angustum sit respectu æris
alieni, in quo tenetur creditori; Illo casu in solidum fit executio
B. Dn.

B. Dn. Carpzov. p. 1. *Const. 32. def. 16. n. 11.* non obstante, quod ea ratione deinceps cum minori splendore vitam suam transigat, quam ut hactenus fecit, salvâ adhuc omnium facultatum substantiâ. Dn. Carpz. in *Ayl. Deb. d. pos. 75.* Hoc verò, si ex eo, quod post solidi satisfactionem superest, debitor vitæ necessaria salva non habeat, pro modo facultatum fieri debet deductio, *arg. l. 13. §. 12. de admin. tut. l. 69. §. 4. de J. D.* Specialiter hic circa Donatorem observandum, quod in id tantum quod facere potest condemnatur, deducto ære alieno (secus est in aliis Debitoribus. *l. 19. §. 1. de re jud.*) hoc est æs alienum, quod debet aliis creditoribus, prius deducit & deinde ipsius etiam habetur ratio, ne egeat & alimentis careat. Ex gr. Habet quis mille in bonis, præter id quod ipsi ad victum sufficit, sed ea mille solidâ debet. Si jam donator est, nulla ex parte condemnabitur ei, à quo ex donationis causa convenitur. Deducit enim primum æs alienum, deinde etiam quod necesse est ad victum, quibus deductis nihil amplius remanet in bonis; Alius debitor verò si conveniatur & ea quantitas auctori sufficiat, licet eandem aliis debeat, tamen in solidum condemnabitur, quia his non deductis superest ei quod ad victum sufficit. Differentiæ ratio est quod pinguius donatori succurrere debeamus, quam ei qui verum debitum solvere compellitur. *l. 48. in fin. ff. de re jud. ne liberalitate suâ inops fiat l. seq. eod.* Injustitiam quoque saperet, si causa lucrativa potior esset onerosâ, & sola donatarii captiosa præventio excluderet eos, qui de damno vitando sunt solliciti. Vultej. *ad §. 36. I. de act. n. 9.* Et hoc esse receptum in Batavia, testatur Vinn. *ad §. 38. Inst. de act.* quamvis in Gallia non observetur. Bugn. *de LL. abrog. lib. 1. satyr. 12.*

§. 3.

In definiendis alimentis & victu considerata venit (2.) *Conditio, qualitas & bonitas debitoris.* nobilis sit an ignobilis & plebejæ conditionis, cum Nobilis aliisque in dignitate positus lautioribus & delicatioribus esculentis ac poculentis vesci consueverit, quam Rusticus, cui pro victu quotidiano sufficit panis & cepe cum caseo, secundum Wesenb. *part. 1. Consil. 50. num. 20. & 21.* Sic etiam Nobilis ac in dignitate aliqua constitutus

teus honestius est exhibendus, quoad vestimenta aliaque ad sustentationem pariter & ornatum honestum necessaria, ita tamen ut non ad fastum & luxum præteritorum annorum, consuetudinem pristinam, aut quomodo alias debitores hæctenus vixerint sequere ornauerint, sed quomodo decenter in convictu & vestitu sese gerere debuissent, respectus habeatur. Coler *de Process. Execut. p. 2. c. 3. n. 122.* & Manz. *in patroc. debit. decad. 3. quest. 3. & 4.* ubi in simul notat, in deductione ne egeat, Nobili & Doctore inter cætera relinquendum esse torquem aureum. Si verò Princeps vel Magistratus conveniatur, tunc in deductione, ne egeant, tantum illis ex redditibus ordinariis aut extraordinariis, si ordinarii reditus deficient, relinqui debet, quantum necessarium est tum ad honorabilem illorum victum, vestitum & comitatum statui & dignitati convenientem, tum etiam ad stipendia illorum quorum operâ indigent, puta Consiliar. Secretar. Scribar. &c. uti tradit Manz. *d. decad. 3. n. 131. & seqq. Wesenb. p. 1. Const. 50. n. 19.* quamvis hodiè, facilitate conveniendi & exequendi quoad hæc personas plerumque cessante, inanis & otiosa videatur hæc Disceptatio, uti monet Dn. Nicol. *in Proc. Jud. p. 3. c. 5. n. 19.*

S. 4.

Neque solum uti jam dictum Debitoris, sed etiam liberorum & familiæ ejus ratio habenda est. Privilegium enim, personis enarratis concessum, intelligitur etiam familiæ indultum, uti docet Dn. Carpz. *part. 1. const. 32. desin. 17. n. 4.* Add. Magn. Dn. Richter/ *p. 1. Decis. 24. num. 10.* cum pars corporis affectusque habeantur uxor & liberi, *per l. 5. S. non tantum. 12. ff. de agnosc. & alend. liber.* & alias quæ alimentorum loco marito dantur, etiam uxori competant. *l. 2. & 6. ff. de usu & habit.* Ideoque relicta marito habitatione, non ipse solus, verum etiam cum uxore & familiâ suâ ædes inhabitare potest. *l. 1. ff. de usu & habitat. Carpz. in Asyl. Debit. c. 4. post. 75. n. 328.* Procedit autem hæc assertio tum demum, si debitor nequeat sine familiâ honestè vivere. Magn. D. Richter/ *d. Decis. 24. num. 10.* ac præterea ii, qui de familiâ sunt, aliunde puta ex dote, bonis castrensibus vel adventitiis, in quibus Patri ususfructus non ac-

qui-

quiritur, vel ex operis suis non habeant, unde vivant. Wefenb.
p. 1. *Confil.* n. 22. Manz. in *patrocin. debit. decad.* 3. *quest.* 5. Dn.
Carpzov. in *Afyl. Debit. c. 4. post. 75. n. 326.*

§. 5.

Demum (3) circa determinationem beneficii Competentia etiam Judex rationem temporis, ætatis atque virium Debitorum habere debet, utrum sc. sint senes, valetudinarii vel juvenes. Nec enim deductio vel retentio alimentorum fit pro unico tantum anno, sed pro totius vitæ tempore. Schneidevv. *ad §. 36. Inst. de Ad. n. 7.* Hiinc semper augenda alimenta, secundum quod augetur ætas & conditio alimentarii; Ac in genere computationem intuitu ætatis, juxta formam ab Ulpiano præscriptam in *l. hereditatem 68. ff. ad Leg. Falcid.* instituentiam esse, suadent Dd. quod ita explicat Matth. Coler. *de Proceff. Executiv. p. 2. c. 3. n. 124.* ut si debitor infra viginti sit annos, computatio facienda ad alios triginta annos, quapropter si Judex arbitratus fuerit, pro alimentatione alicujus rustici suffecturos ipsi annuatim 10. florenos, tot bona, quorum pretium ascendant ad decies triginta, hoc est, ad trecentos florenos, ab executione deducenda esse.

§. 6.

Probè tamen hic observandum est, quod in deductione alimentorum non proprietas patrimonii, quanti id valet, sed quantum ex fructibus percipiatur, inspicere debeat. *l. 6. ff. de cessi. bonor.* in quo passu non minus ac in toto hoc moderationis articulo arbitrium judicis, ex circumstantiis loci ac temporis, nec non qualitate personarum informatum, nequaquam exclusum volumus. B. Dn. Carpzov. in *Afyl. Deb. c. 4. post. 75. num. 338.* add. Coler. *cit. c. 3. n. 125.* Ubi fatius esse asserit, si ipse debitor separetur cum certis bonis, quæ ad vitam suam obtineat, fructus inde percipiendo, devoluturus eadem post mortem denuo in Creditorem pro quantitate liquidati debiti. Atque hoc etiam consuetudine horum locorum observari ibi testatur, ita ut privilegiato debitori ex certis bonis constitutum annuatim suum demensum, post ejus mortem ea bona rursum Creditoribus applicentur. Quod tamen cætenus locum habet, si quoad

quoad vitæ necessaria sibi planè prospicere nequeat. Magn. Dn. Strauch. *D. 28. aph. 11.* Secus verò est, si illi suppetat aliquid, etiam artificium quoddam, unde victum habere possit, quo casu minora sunt constituenda alimenta, quia deducuntur operæ artificii. *arg. l. 5. §. 7. de agn. & al. lib. Schneidevv. ad §. 36. J. de action.* Hinc cuilibet ea bona, quibus quoad victum quærendum pro artificii qualitate eget, relinquenda sunt, veluti Doctori libri, juxta Bl. *in rubr. Cod. qui bon. ced. poss. n. 1.* Militi verò arma & equi, quibus pro defensione Reipublic. utitur.

§. 7.

Constituto autem sic congruo pro alimentis, non statim Debitores à debito excurrente liberantur, sed si hoc præstantissimo præsidio uti velint, ad instantiam Creditorum etiam cautionem possibili modo præstare tenentur, quod post reditum ad meliorem fortunam solidum & residuum debitum solvere velint, quoniam beneficium competentia non penitus liberat debitores ab executione residui, sed tali onere eos relinquit gravatos. *l. un. §. 7. C. de rei uxor. act. l. 63. §. 4. pro soc. l. 47. §. fin. de pecul. l. 8. C. sol. matrimon. Freier. in Tract. de Solut. c. 9. n. 72. Dn. Carpzov. in Aysl. Deb. cit. c. 4. pos. 77. n. 386. Magn. Dn. Struv. Ex. 44. tb. 19.* Quapropter hoc privilegium eousque Debitoribus modernis competit, quousque ad pinguiorem fortunam pervenerint, nam adveniente meliori fortunâ & acquisitis amplioribus facultatibus, etiam prædictum beneficium planè cessat, & debitum residuum omnino solvere tenentur, secundum Schneidevv. *ad §. 36. Inst. de Act. n. 9. Zanger. de Except. p. 2. c. 15. n. 7. & seqq.* Hinc Dd. rectè concludunt, exceptionem hanc competentia non esse peremptoriam, sed dilatoriam saltem, quæ actionem non perimit, sed solummodo differt exactionem & executionem solidi ad tempus, donec debitor pervenerit ad pinguiorem fortunam. *Zang. de Except. p. 2. c. 15. n. 5. cum seq. Hunn. in Encyclop. jur. p. 2. tit. 29. c. 3. n. 7. Dn. Mæv. in Levam. Discuss. Inop. Debitor. c. 4. sect. 7. n. 10. & seqq. ubi n. 12.* addit prædictam exceptionem dilatoriam saltem esse actionis atque solutionis, quoad processum tamen pro perpetua haberi. Cuiam autem hoc in casu probatio

melioris fortunæ & accessionis facultatum incumbat, debitori
an creditoribus, & quales probationes requirantur, latè & fu-
sius tradit Manz. in *patrocin. debitor. decad. 4. q. 7. & 8.* Dn.
Mæv. d. tr. c. 8. n. 30. & seqq. qui Creditoribus onus probandi
meliorem fortunam regulariter incumbere, ac leviores etiam
probationes & præsumptiones verisimilitudinè nitentes loco
probationum admitti debere; statuunt, simulquè quam plurima
indicia pinguioris fortunæ referunt.

CLASSIS IV.

Continet causas, ob quas cessat jus competentiæ.

§. I.

Hucusq; perspeximus, quàm chara ipsis Legum Conditoribus
amicitia fuerit, cujus proprium est non omne id, quod de-
betur, exigere, sed id tantum exposcere, quod à Debitore sal-
vis alimentis præstari potest. Hill. ad Don. l. 27. c. 9. lit. C. nec
non personas & causas perlustravimus, quibus & ob quas leges
ex æquitate per hoc præstantissimum præsidium succurrere vo-
luerunt, cum verò sæpius æquitas denegationem hujus benefi-
cii suadeat, quippe plurimis casibus iniquum est, subvenire cum
aliquo creditorum dispendio debitoribus quamvis calamitosis,
ideo non minus progredimur ad causas, quibus cessat privile-
gium hoc saluberrimum, quæ vel *Generales* vel *Speciales* sunt; ad
quasdam personas tantum pertinentes.

§. 2.

Denegatur ergo (i.) hoc beneficium interdum marito, qui
licet eidem non possit renunciare. l. 14. §. 1. ff. de rei uxor. act. fa-
ctio tamen se reddere potest indignum, si vel ob delictum con-
veniatur, veluti rerum amotarum, aut propter adulterium. l. si
rerum 52. ff. de re judic. Monach. in pract. judic. p. 18. c. 4. n. 23.
Hunn. in Encyclop. jur. p. 2. tit. 29. c. 2. n. 16. Vel etiam si dolose
in fraudem uxoris dilapidaverit sua bona, ne dotem restituere
integram cogatur. l. 13. §. 1. sol. matrim. l. non tantum. 20. ff. de re
judic. Idem obtinet, si maritus alteri quam uxori dotem resti-
tueret

libere promiserit. Nam ille extraneus, cui facta fuit promissio, potest in solidum convenire maritum, nec ei, cui delegatio facta five ex causa lucrativa seu onerosa, obstat competentia exceptio, juxta l. 41. pr. ff. de re jud. Et licet hoc Pauli assertum destrueretur videatur Julian. in l. 32. ff. sol. matrim. ubi marito concedit hanc exceptionem contra eum, qui per mulierem delegatus est. Hanc tamen antinomiam per distinctionem componendam esse recte censet, post Gl. ad d. l. 37. Bruu. de Cess. Bonora g. 20. Hinc multo magis hoc beneficium competentia cessabit, si extraneus contra maritum agat, qui dotem pro muliere dedit, eamque sibi reddi stipulatus est. Harprecht. ad §. 37. Inst. de Act. n. 11. Porro si uxor actione reali rem dotalem petat, locum huic beneficio non esse, putat Zœsius ad d. l. 12. n. 10. quem sequitur Brun. de Cess. Bon. §. 20. æquius tamen est. maritum audiendum esse, præsertim si nulla alia bona habeat. Zanger. de Except. p. 2. c. 15. Quaritur autem, quid obtineat in marito putativo, cum quo matrimonium, ob cognationem aliudve impedimentum non consistens, fuit contractum, & illi beneficium competat? Respondetur quod non. l. 42. §. 1. sol. matrim. c. 1. x. de Don. inter vir. & uxor. atque hanc negativam tuerentur Zaf. ad l. 12. ff. sol. matr. Hillig. ad Donell. lib. 27. c. 9. lit. F. Fachin. lib. 10. Controv. c. 301.

§. 2.

(2) Denegatur hoc beneficium Socero Mariti, si vel soluto matrimonio conveniatur, ita ut tunc in solidum teneatur, juxta l. 22. pr. ff. de re jud. Magn. Dn. Struv. Ex. 30. tb. 54. vel etiam si dolose egerit & sciens prudensque majorem facultatibus dotem promiserit, ut h. m. generum ad ducendam filiam inducat. l. pen. ff. de jure dot. Amittit enim privilegium, qui in privilegium committit. Gothofred. in not. ad l. 22. ff. de re judic. Et dolus suus nemini debet patrocinari. l. 1. princ. ff. de dol. mal. & met. except. c. 15. x. de Rescript. (3) Hoc beneficium non competit Donatori, si ex alia quam donationis causa conveniatur, vel etiam conveniatur ex donatione, quæ sit ob causam, quoniam in hoc solidum quod petitur est præstandum. l. 19. §. 1. & §. fin. ff. de donat. qualis est donatio remuneratoria, quæ proprie non est donatio.

sed potius quædam remuneratio & beneficii permutatio, seu compensatio. *l. sed etsi. 25. §. 11. ff. de petit. hered. Schneidev. ad §. 38. Inst. de act. n. 6. Ludov. ibid.* Idem juris est, si rei donatæ possessio ad manus donatoris pervenerit, & Donatarius rei vindicatione ad rem donatam recuperandam contra donatorem agere velit. *l. 41. §. 1. de re jud.* Nam rei vindicatione non convenitur ut donator, sed potius ut possessor, neque donationis mentio fit in petitione. Hill. ad Donell. *lib. 27. c. 9. lit. nn.* ubi hoc latius tractat. (4.) Non datur hoc beneficium Socio, si negaverit se socium esse ejus, à quo convenitur, aut dolum vel latam culpam in societate commiserit, secundum *l. 63. in fin. ff. pro soc. l. 22. §. 1. ff. de re judic. Zang. de Except. p. 2. c. 15. num. 54. Manz. in Patrocin. Debitor. decad. 3. q. 7. n. 48. Monach. in præf. judic. p. 18. c. 4. n. 32.* (5.) Non potest frui hoc beneficio filius, si dixerit & mentitus fuerit, se esse Patremfam. *l. 4. §. 1. ff. quod cum eo, qui in alien. quia negando fundamentum privilegii reddit se privilegio indignum.* Bart. Jaf. Castrenf. & alii ad *l. 22. §. 1. C. de repud. Dn. Brunnem. ad l. 2. C. quod cum eo, qui in alien. ubi plures casus, quibus ratione filii hoc beneficium cessat, recenset. Hæc de causis specialibus sufficiant.*

§. 3.

Ordinis ratio suadet, ut officiantur generales, quæ omnibus ferme personis privilegiatis, nec non aliis debitoribus communes sunt, atque hoc beneficium non excludunt, inter quas (1) occurrit inopia Actoris. Si enim Actor æque inops sit atque reus, illique non suppetat unde se alat, vel etiam ipsemet egestate prematur, tunc non juvabitur reus hoc præsidio, quoniam pauperi contra æque pauperem non succurritur, secundum Hillig. in Donell. *Enucl. l. 27. c. 9. lit. 00. Coler. de Process. Execut. p. 2. c. 3. n. 125. Hunn. in Encyclop. part. 2. tit. 39. cap. 2. n. 48.* Ferendum siquidem non est, ut in pari paupertatis causa melior sit conditio Debitoris quam Creditoris. *l. 12. §. item quor. 6. ff. de minor. vel ut privilegiatus utatur suo jure contra privilegiatum. l. sed & milites. 8. ff. de Excus. Tut. vel Cumt. l. 12. §. & iteo. 1. C. qui pot. in pign. Joseph. Ludov. Dec. Perus. 3. n. 18. & 21. quin potius tali casu æquius erit debitorem indigere, quam cre-*

creditorum carere necessariis. *Zaf. ad l. 12. & seqq. solut. matrim. n. 20. Coler. de Proc. Exec. p. 2. cap. 3. n. 121. Vinn. ad §. 40. l. de action. num. 2.* quia creditor de damno vitando, ne patiatur diminutionem sui patrimonii. *l. 3. ff. de damn. infect.* E contra, verò debitor de captando lucro certat, ut ita durum sit ac crudelitati proximum, in necessitate creditis quem suis privare, quibus alter nutriatur. *arg. l. Praeses. 6. C. de servit. & aqu. contra regulam, quod ordinata charitas incipiat à se ipsa. vid. Coler. d. l. n. 126.* Atquè hæc opinio communis est, per ea quæ testantur Dd. Vid. Magn Dn. Strauch. *Diff. 28. apb. 12.* Ab illa tamen recedit Manz. *in Patrocin. Debit. dec. 3. q. 6.* propter generalitatem privilegii nostri, ne aliàs, cum tempore belli Debitores pariter ac Creditores plerumquè eòdem affligantur infortunio, eandemquè patiantur bonorum suorum jacturam, privilegium competentia penitus in fumum abeat, & conditio creditoris, qui partes actoris sustinet, favorabilior sit forte rei Debitoris, contra jus commune, quod reis magis favet quàm actori. *l. 125. ff. de R. J. l. 47. ff. de Obl. & Act.* Quapropter etiam B. Dn. Carpzov. *in Assyl. Debitor. c. 2. posit. 77. n. 385.* asserit, quod in pari calamitatis causâ id, quod Debitori residuum est, inter ipsum & creditorem sit dividendum atquè communibus alimentis applicandum.

§. 4.

Deinde causâ generalis impediens hoc beneficium videtur esse Renunciatio, si beneficio huic competentia per pactum expressè & formaliter fuerit renunciatum à debitore. *arg. l. 9. ad Titum. 46. ff. de pactis l. pen. C. eod. tit. Remittentibus enim jur. sua, ad eadem regressus permittendus non est. l. 14. §. 9. ff. de Edict. l. Edict.* quod ipsum tamen Dd. saltem concedunt in personis, quæ sanguinis & reverentia ratione non sunt conjunctæ, puta socio, donatore, bonis cedente & similibus enumeratis; Ubi autem beneficium competentia conceditur vel ob personæ debitoris divino & humano jure debitam reverentiam, vel ob vinculum & jus sanguinis, vel ex pietate officii, vel etiam si ad jus tertii pertineat renunciatio, tunc illa, juramento licet facta, non valet, per *l. 14. §. 1. ff. solut. matrim. Coler. de Process. execut.*

p. 2. c. 3. n. 127. & seqq. Hillig. d. l. 27. c. 9. lit. z. ubi asserit, quod talis renunciatio bonis moribus adversa sit, nempe misericordiam, charitati & affectui humanitatis. Accedit, quod tales personæ sibi invicem sint instar parentum & liberorum. l. quia parentis. 17. sol. matrim. Coler de Process. Execut. p. 2. c. 3. n. 127. Jam certum est, quod jus sanguinis, tanquam publicum, pactis privatorum tolli nequeat. §. pen. J. de J. N. G. & c. l. 7. §. 16. l. 14. de pacti. Confer. Mæv. in Dücuss. levam. inop. deb. c. 9. n. 45. B. Dn. Carpoz. p. 1. Const. 32. def. 19. Dn. Nicol. in Proc. Jud. p. 3. c. 5. n. 23.

§. 5.

(3.) Cessat propter opulentiam supervenientiam. Adveniente enim meliori fortuna & acquisitis amplioribus facultatibus, talibus sc. quibus Judex moveri potest, etiam beneficium planè cessat & debitum residuum omninò solvere tenentur debitores, Schneidew. ad §. praterea. 31. J. de action. Zang. de Excepta. p. 2. c. 15. num. 7. & seqq. Hillig. ad Don. l. 27. c. 9. lit. rr. Hunn. in Encyclop. jur. p. 2. tit. 29. cap. 3. num. 67. Manz. in patrocini. debitor. Dec. i. q. 5. n. 91. & 92. Mæv. in Dissuss. levamin. inop. debitor. c. 8. n. 70. & seqq. quoniam causa hujus beneficii est inopia & miseria debitorum: Sublatà itaque causà tollitur effectus, & ex quo hæc desinit, integrum est creditoribus, in solidum debitores liberat debitores ab executione residui, sed hoc onere eos relinquit gravatos, ut si pervenerint ad pinguiorem fortunam restituere id teneantur, habità semper deductionis ratione, ne egeant. vid. Joh. Schneidvv. ad §. sunt praterea. 36. l. de action. n. 9. Hartman. Hartmanni lib. 2. Observ. Tit. 18. num. 8. B. Dn. Carpz. in Assyl. Debit. c. 4. post. 77. n. 387.

§. 6.

Cessat quoque (4.) hoc præsidium ob abusum. Jura enim, quæ illud indulgent, sic permittunt, ut rectè & honestè eò, qui opus habent, utantur: adeoque in tantum abusum damnant, ut ob eum abutentes jure suo privare velint. §. fin. l. de hu. qui sui vel al. jur. Hinc illi non subvenitur neq; est audiendus, qui, cum ex artificio suo se alere possit, ad beneficium deductionis, ne egeat, con-

convolare audeat, ut deinceps sibi vacatio contingat à laboribus & exercitio sui artificii; isto enim casu frueretur bonis alieno labore partis. Jason. in §. *item si de dote*. 38. *Inst. de act.* n. 7. efficeretur ex laborioso & industrio artifice locius validorum mendicantium. contra *l. i. C. de valid. mendic. lib. 10.* & retraheretur ad otium & segnitiam, quæ ut plurimum causatur vitia & alios illicitos actus *Nov. 80. c. 5. §. 1.*

§. 7.

Uterius (§.) hoc levamine gaudere nequeunt debitores, si conveniantur ex delicto dolove suo, per text. expr. in *l. 21. §. 1. l. si rerum. 52. ff. de re judic. & arg. l. si quis dolo. 51. ff. eod. l. 21. §. ult. ff. de act. rer. amotar. veluti si bona sua dolosè in fraudem, creditorum alienarunt. Covarr. *l. 2. var. resol. c. 1. n. 8.* vel dolo aut lata culpâ, quæ dolo æquiparatur, effecerunt, quo minus solidum facere aut exolvere possint. Zang. *de except. p. 2. c. 15. n. 37.* Manz. *decad. 3. q. 7. num. 13. & seqq.* item si alterum dolosè ad contrahendum induxerunt, aut debita dolosè contraxerunt, aninò ac intentione beneficium hoc opponendi. *l. pen. ff. de jur. dot.* Manz. *dec. 3. q. 7. n. 21. & seq.* jung. Umm. *Disp. ad Process. 23. tb. 5. n. 27.* ubi excipit Parentes & Patronos ejusque liberos, propter *l. 5. l. 7. §. 2. & l. 9. ff. de obseq. parent. & patron. praestand.* Hillig. ad Donell. *lib. 27. c. 9. lit. a a.* Cum & aliàs actione famosâ pulsari nequeant. *l. 11. §. 1. ff. de dol. Magn. Dn. Struv. Ex. 8. tb. 37.* Et hinc etiam expeditum est, quòd Decoctores improbi, Falliti, Bancruptores: *Muhtwillige Bancrothierer / Leutberreger* / hoc beneficio competentia non juventur. *l. fin. ff. qua in fraud. Creditor.* nec etiam reliquis beneficiis, quibus aliàs calamitosis debitoribus succurritur, gaudeant; vid. lat. Heig. *p. 1. q. 35. n. 44. & seqq.* Manz. in *Patrocin. debitor. decad. 2. q. 8. n. 37.* Mæv. in *discuss. levam. inop. debitor. c. 5. n. 71. & seqq.**

§. 8.

(6) Ad hoc beneficium competentia admitti haud debent illi Debitores, quibus aliàs competit, si cavere nolint, pignoribus sc. aut fidejussoribus, quando habere possunt, vel etiam in defectum illorum juratoria, aut nudâ promissione. Magn. Dn. Strauch. *ad π. D. 28. apb. 2. actoribus de integra solutione*

facienda, cum ad meliorem pervenerit fortunam, *per l. unic. §. 7. C. de rei uxor. act. l. 63. §. 4. ff. pro soc.* Hill. ad Donell. *Enucl. l. 27. C. 9. lit. r r.* sic etiam (7.) cessare ajunt exceptionem competentiae, si debitor calamitosus calamitate sc. belli depauperatus, aut aliò fatali casu ad incitas redactus, post infortunium transegerit de novo cum suis creditoribus, vel solutionem, particularem vel plenam satisfactionem certo quodam tempore promittendo. *arg. l. 3. C. de bon. autor. jud. possid.* Schneidevv. *ad §. ult. Inst. de Act. n. 3. Manz. in patroc. debit. decad. 3. q. 7. n. 148. & seq. B. Dn. Carpz. in Affyl. debitor. posit. 77. n. 391. & seq.*

§. 9.

Denique tollitur (8) quoque hoc beneficium per mortem Debitoris, mors enim omnia extinguit. *Nov. 22. c. 20. l. 3. C. si reus vel accus. mort.* quapropter privilegium deductionis, quod debitoribus privilegiatis competit, & ad eorum liberos ac familiam, uti superius demonstratum, extenditur, saltem locum habet quoad illorum vitam; Illis verò mortuis jure successionis non transfertur ad hæredes. *Magn. Dn. Richter / p. 1. decis. 24. n. 11.* Ut ita post ultima fata non habeatur defunctorum ratio, quoniam non amplius egent, mortem enim esse optatissimum perfrugium ærumnosæ vitæ, portum miserorum & effugium miseriarum, Artabanus apud Herodotum inquit; Cessante ergo ratione beneficii, quæ est indigentia victus & amictus. *Nov. 135. c. 1. qui cum vitâ finiuntur l. 8. §. 10. ff. de transact. l. 57. §. 1. ff. de usufr. l. 3. l. 14. pr. de alim. leg. cessat quoque beneficium, præterquam, quod Christianâ sepulturâ & honestâ memoriâ sint condecorandi & persequendi Debitores, quæ duo humanitatis officia ipsa æquitas suadet, ne maneant inhumati, quo referri poterit Ulp. responsum l. 38. ff. de religio. & sumpt. fun. cum inquit: *Officium est Prasidis, providere, ne corpora aut ossa mortuorum detineantur, neve quis prohibeatur, quo minus viâ publicâ cadaver transferre aut sepelire possit.**

§. 10.

Quia itaque livor post fata quiescit, æquitas non permittit aliquid acerbi in defunctos evomere, quare mortuorum cadavera debiti nomine detinere aut horum sepulturæ impedimen-

mentum inferre non licet. *Nov. 115. c. 5. § 1.* Solebant quidem olim Creditores avari & impii ne moribundis quidem debitoribus parcere, nec à Defunctis vim cohibere. Nam ædes lethali- ter decumbentium ingrediebantur & signacula bonis sine au- toritate judicis imponebant, imò defunctos sepeliri prohibe- bant, usquè dum suum consecuti fuissent aut hæres pignora vel fidejussores dedisset. Sed cum hoc cum impietate & contemptu religionis conjunctum esset, ideo prohibitum *l. 3. §. 4 ff. de se- pulchr. violat.* & quidem suâ poenâ 50. librarum auri. *l. ult. C. de sepulchr. violat.* Quin etiam Justinianus *Nov. 60.* constituit, ut Creditores isti jus crediti amitterent, tertiâ parte bonorum, cessante poenâ 50. librarum auri, multarentur, infamiâ no- tarentur & hæredibus defuncti tali injuriâ affectis aliud tantun- dem præstare cogentur. Quâ de re Covarruv. *lib. 2. Resol. c. 1. n. 10.* Rittershus. *in Novell. p. 13. c. 6. n. 5.* Gail. *de Arrest. c. 11. n. 28.* Dn. Mæv. *de Arrest. c. 8. n. 225. Et seq.* Dn. Brunnum. *ad l. fin. C. de sepulchr. violat.* Magn. Dn. Struv. *Ex. 15. tb. 83.*

§. II.

Consideratæ hætenus sunt personæ Principales, quibus competit vel non competit hoc Beneficium, restat, ut co- ronidis loco agamus de personis minùs principalibus, quales sunt heredes, fidejussores, & defensores. Quæritur itaque an, in heredem, quoniam aliàs succedit in universum jus defuncti, *l. nihil. 24. ff. de verb. signif.* transeat hoc beneficium? Quod ne- gatur propter *l. 24. §. 1. l. 25. ff. de re judic.* Accedit quod bene- ficium hoc sit personale, non causæ sed personæ coharens, at- què in solius debitoris favorem introductum, quare personam ejus egredi haut debet. B. Dn. Carpz. *in Asyl. Debit. c. 4. pos. 77. n. 394.* Zang. *de except. part. 2. cap. 15. n. 21.* Aliud est, si hæres uti vult beneficio competentia non ex defuncti, sed sua persona, puta si ipse calamitates & miseras sustinuisset, & fortunis suis spoliatus esset. Manz. *cit. dec. 3. q. 10. n. 28.* Excipitur præterea, actio dotis, qua si filius, qui simul est mulieris filius, convenia- tur, ex æquitate hoc beneficio fruitur. *l. 18 ff. solut. matrim.* Di- stinguit quidem circa *d. l. 18.* Gothofr. in notis inter heredem suum & extraneum, propterea tamen notatur ab Harpr. *ad §. 37.*

1. de *actiom. in pr.* quod itaque in *d. l. 18.* fruatur hoc beneficio filius, non tam jure hæredis sit, quam jure filiationis. Zang. *d. p. 2. c. 15. n. 45. cum seqq.* Nam filius in hujus *l. 18.* facti specie simul est mulieris filius, quapropter etiam, uti jam dictum, ex æquitate eodem beneficio gaudet, Magn. Dn. Struv. *Ex. 30. tb. 54.*

§. 12.

Ex dictis jam porrò fluit, quod nec fidejussori hoc nostrum beneficium tribuatur. *l. 24. §. 2. ff. de re jud.* idque ob eandem rationem, quamvis enim per hoc fiat, ut nec debitori hoc beneficium proficit, quoniam Fidejussor totum quod præstitit, à Principali repetere potest, tamen hoc nec iniquum aut absurdum est, quoniam relatio, quæ est inter creditorem & debitorem principalem, & propter quam beneficium hoc tribuitur, non est inter creditorem & fidejussorem, nec rursus inter hunc & debitorem principalem; Quid quod debitor dando fidejussorem tacite exceptioni competentie renunciare videatur, hic enim fidejussionis finis est, ut creditores sibi prospiciant in casum, quo contigerit deficere Principalem, sicque in omnem eventum ipsis cautum sit. §. *ult. l. de replicat.* Licet autem, jure novo reus Principalis prius conveniri & excuti debeat, quam ad fidejussores perveniatur: tamen quod creditor à reo consequi non potuit, rectè exigit à fidejussore: quoniam eodem jure non electione, & litis contestatione, sed demum solutione obligatio perimitur. *l. ult. c. de fidejuss.* ibique Dn. Brunnem. Don. *ad l. 24. ff. de re judic.*

§. 13.

Alia planè causa est fidejussoris, qui factus est procurator Rei principalis & ejus defensionem suscepit, quoniam non ut fidejussor ex propria conventionione, sed ex obligatione Principalis convenitur. B. Dn. Carpz. *in Asyl. debit. c. 4. post. 77. n. 395. Brun. de cess. q. 25.* (Defensoris enim in omnibus rebus eadem, causa esse debet, quæ Domini esset, si cum ipso ageretur. *l. 14. solut. matrim. l. 63. §. 1. pro soc. l. 51. §. 1. de proc.* Non enim Defensor sibi exceptione utitur, sed ei quem defendit, qui sub ejus personam defenditur, & sub cujus nomine ipse oppugnatur & damnatur Hill. *ad Donell. l. 27. C. 9. lit. X.* At fidejussor, de quo

ia

in th. anteced. diximus, propriò nomine convenitur ex sua obligatione. l. 12. C. de fidej. quoniam igitur solidum solvere promisit, in id totum damnatur, nisi ipsemet calamitate belli vel casu fatali alio deserit esse solvendo. Eò enim casu non minus illi quam prædictis debitoribus calamitosi ad incitas redactis hoc beneficium competit. Zang. de Except. p. 2. c. 15. n. 21. Mefer. in Colleg. Argentor. tit. de re jud. lb. 35, n. 15. Hering. de fidejussor. p. 4. c. 27. n. 80. Wilhelm. Anton. de Rescript. Mom. Concl. 66. n. 15.

Et tantum de Beneficio Competentiæ dictum sit, plurima, fateor, de hoc præstantissimo præsidio inferi potuissent, verum hæc propter temporis penuriam sufficiant, & placeat Benevolo Lectori benignum Varronis Judicium, *non omnes capisse in magna sylva feras, nemini unquam fraudi fuit.* Sicubi quoque circa has meorum studiorum primitias defecisse videbitur conatus, quod agnosco; condonetur quæso: *defectus enim intervenire humanis rebus humana fors est.*

Tibi vero Æterne Deus, pro Præsidio tuo & omni tempore beneficiis mihi præstitis sit Laus & gloria in Æternum.

Ridentur, vanis curis qui tempora perdunt
Patrumque sumtus pessime pessundare
Gaudent: laudantur contra, qui rebus honestis
Strident & otia literis tribuunt bonis.

Hos inter gnayum video Te, suavis Amice!

Grator Tibi! Non frustra erit Tuus hic labor.

Christoph. Philip. Richter / D. Com. P. C.

Collegii Jurid. Ordin., Decanus, & P. P.

Dum, ceu Jura homini succurrant ære gravato
Proponis, Thémidos debita dona feres.

*Im, Nobil. Dn. Santen, Amice honorunde, de egregiis
tuis in Jure profectibus bene ominatur*

Johannes Christophorus Salschner /

J. U. D. & P. P.

F 3

PRÆ.

PRÆEXIMIO

DN. JOANNI à Santen/
sacrae Themidos cultori strenuo publicam adscen-
denti cathedram EUGE BONUM FACTUM!
adclamat

GUERNERUS ROLFINCIUS,
PHIL. ET MED. D. PRACT. ET CHIM. P.P.
ACADEMIÆ SENIOR.

Justitia utilibus rectum præpo-
nere suadet,
communesque sequi leges, inju-
staque nunquam
largiri sociis. Themidos clarissi-
me sacrae (mina juris
cultor sedule, dum sinuosa volu-
atque animas legum momenta-
que singula nosse
unica cura tibi, magnum & vene-
rabile numen,
justitiæ colis. Hoc stadium decur-
rere perge
obvia sic Clario te cinget adorea,
ferto.

Dum

Dum tracas viduas poscendi Jura, labori
Competat inde tuo gloria summa, precor!
Hæce Nobil. Dn. Joh. von Santen/LL. Cultor. solertissimi,
Fautoris sui certissimi, laudatissimis in Studiis pro-
gressibus omnia fausta, ut summos brevi assequantur
Honores, in signum infucata Amicitia adprecatur
Henricus Lintck / J. U. D.

Jova Triune juva!

I. Johannes:

Nomina sæpe solent esse omina: nomina fausta
Omina fausta parant. utraque fausta placent;
Est geminum nomen tibi, dilectissime Fautor,
Joban. von Santen/ dictus ubique venis.
Ebraeum nomen primum ortu, ortuque secundum
Germanum est, omen conjicio inde bonum.
Hülbreich vel Gnadreich Germanis dictus, Ebreis
Johannes: plenum gratia utrumque vocat.
Gratia te linguæ: morum te gratia laudat:
Gratia te sophies, te Themidisque canit:
Inprimis veri decorat te gratia Iovæ.
Johannes idè nomine reque clues.
Gratulor ergò tibi nomen Jobannis & omen,
Donaque, quæ Jovæ Gratia dia dedit.

II. von Santen:

Von Santen nobis Germanis dicitur ille
Vitrea cui certum nomen arena dedit.
Nomen arena dedit non Paucis urbibus olim,
Quas inter primas nunc Gravesanda tenet.
A Comite hæc nomen bibulaque accepit arena:
Namque olim Comitibus Regia & Aula fuit;
Fortè Tui quondam Majores in Gravesanda.
Auspicio Iovæ, testa habuere sua.
Inde suas aliò res traduxere, novumque
Cognomen soboli tunc peperere suæ.
Transseat hinc procul hæc conjectura: propinquat
Omen namque aliud, quod memorare placet.

Est

Est tenuis *Suadæ Romanæ pulvis, arena:*

Est & arena, *forum: pugnae &, arena, locus.*

III. *Disputator.*

Nunc in *Salane Themidis* descendere arenam,

Jurisconsultò præside, rite cupis,

Ac experiri, valeat quid ferre, recuset

Quid ferre ingenium iudiciumque tuum,

Materias intersexcentas perplacet ista:

Quæ jus, quod cuivis *competat*, omne probat.

Competit haud cuivis: jus omne & *Competit* omni

Tempore non omnis *Curia & omne Forum.*

Hæc persona *forum* sibi seligit illud, & istud

Negligit: huic etenim *competit* hocce *forum.*

Nunc in *Salana, Iohan von Santen / arena*

Propugna hanc factam voce stylôque *Thesin;*

Præside Falcknerô, Themidis Nemefisque *Patrono,*

Laureolan & palmam, non sine honore, feres.

Hos gratò *ad scribas* profectus pectore *lovæ*

Dolorique tuo quem colis & sequeris:

Dicitur *Heinricus Linck* ille, & nuper adeptus

Legitimè summum *Jure* in utroque gradum,

A nitida ductum nomen von Santen / arena.

Gratulor, atque *precor* tot bona dona tibi.

Non quot noſter habet *Sala: sed quot Lippia arenas:*

Imò quot Rhevus Danubiusque. Vale

Sic bene ominari & precari non ut volebat & debebat: sed ut valebat & poterat

M. Adrianus *Beiter* Eccl. Jenens. Archidiacon.

1. Schaut des Stieſſes erſte Frucht/
Gebet emern Drahnen blühen/
So folgt Rhyth auf das bemühen
Wenn der Weißheit Gold man ſucht.

2. Zwar es koftet Schwetz und Steiß/
Man muß hindern Büchern ſchwitzen/
Will man dem Beſehrten ſigen
Und erjagen gleichen Preiß.

Mit dieſen ſolte Ehen hochwöhrtſten Freund Glückwünſchend beehren
Deſſen bey Jhr. Exc. Hn. Prof. Zeſſels de St. nachgel. Fr. Wittb.

Sämbel. Eiſchgeſellſchafft.

F I N I S.

ULB Halle

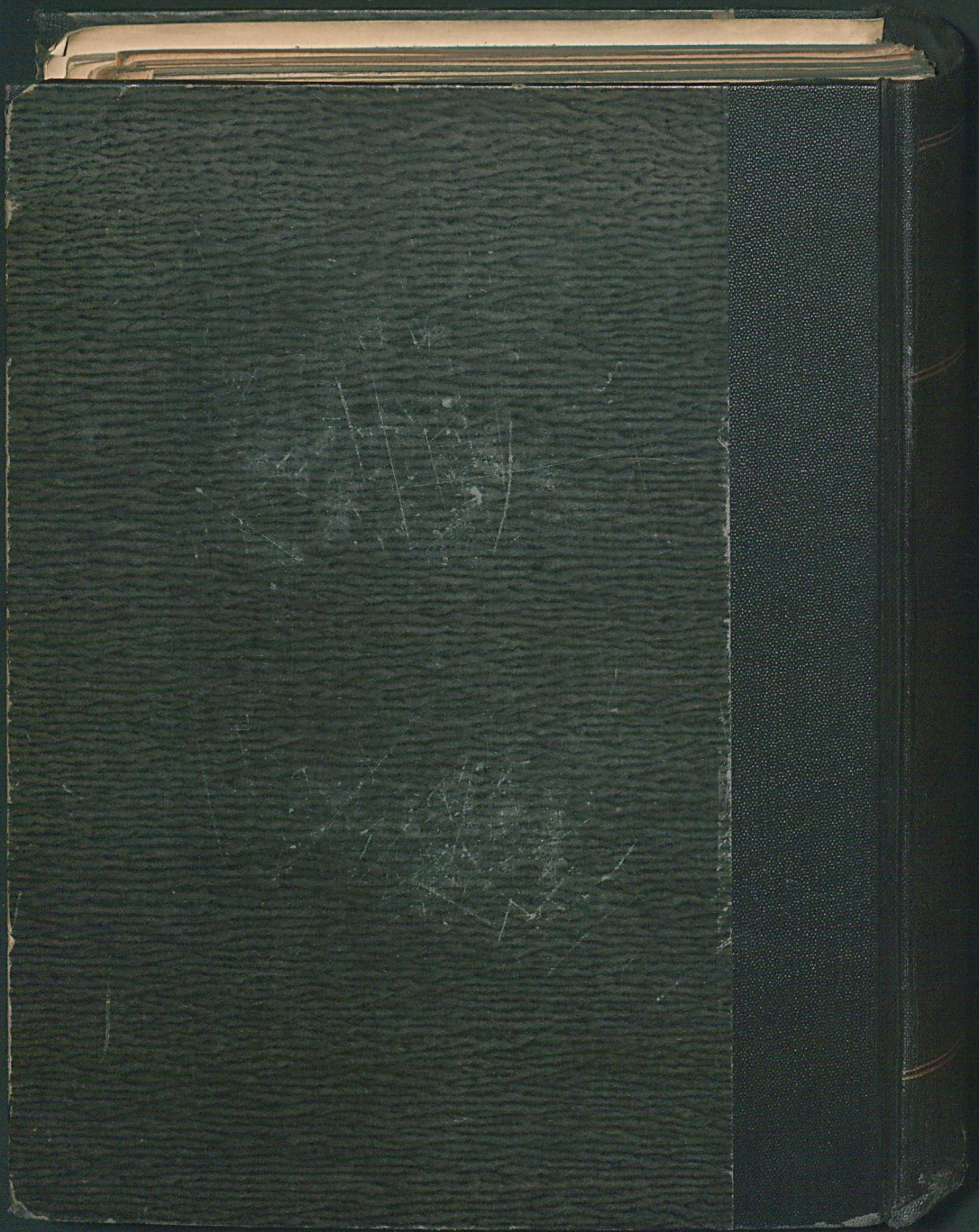
3

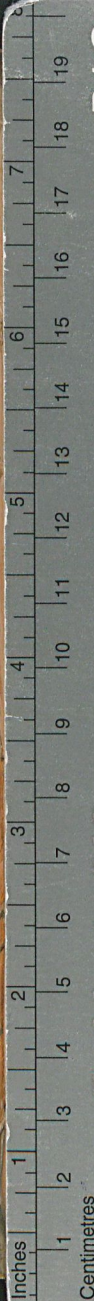
005 132 487

WDA

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

UM ACADEMICUM

DE

EFICIO

PETENTIÆ, 1668, 17

Quod

ADSISTENTE,

su & Autoritate

um Ordinis in Illustri ad Sa-
am Academia,

PRÆSIDIO

VIRI

ni, Consultissimi atq. Excellentissimi,

NNIS CHRISTO-

rs/ Jcti & Antecessoris

iliarii Saxonici Gravissimi, Curia

natus & Facultatis Juridicæ Affes-

oris meritissimi,

iac Præceptoris sui omni ob-

antiâ prosequendi,

itorio Jctorum

Junii horis consuetis

Censuræ publicæ subiciet

NES von Santen/

vo - Vefaliensis,

AUROR.

HERIANIS, ANNO clō Idc LXVIII.

92
22

3